

บทที่ 4

ต้นทุนและรายได้จากการปลูก

หน่อไม้ฝรั่งของเกษตรกรในโครงการพระราชดำริ

4.1 ความนำ

ปัจจุบัน เกษตรกรที่หุบกะพงนิยมปลูกหน่อไม้ฝรั่งมากขึ้น ทั้งนี้เพราะหน่อไม้ฝรั่งสามารถขายได้ราคาดีกว่าพืชผลชนิดอื่นที่เคยปลูก เช่น ต้นหอม สับปะรด อ้อย มะเขือเทศ และด้วยเหตุที่หน่อไม้ฝรั่ง เป็นพืชผลชนิดเดียวที่สหกรณ์การเกษตรหุบกะพงรับซื้อ จึงทำให้เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดน้อย กอปรกับรายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่งนั้น นอกจากจะคุ้มกับค่าใช้จ่ายและแรงงานที่ใช้ไปแล้วก็ยังเหลือส่วนที่เป็นกำไร ซึ่งเป็นที่พอใจของ เกษตรกร เป็นส่วนใหญ่อีกด้วย

อนึ่ง ปัจจัยที่จะเป็นตัวชี้ถึงกำไรที่เกษตรกรได้รับก็คือต้นทุนและรายได้จากการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่งนั่นเอง และจากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูก พบว่า เกษตรกรมิได้มีการจัดบันทึกต้นทุนรายได้ไว้แต่อย่างใด เพียงแต่อาศัยการจดจำและประสบการณ์ที่ทำมานาน กล่าวคือ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งมาแล้วหลายปี และวงจรอายุของหน่อไม้ฝรั่งก็ไม่ยาวนาน คือประมาณ 4 ปี นับแต่เริ่มเพาะกล้า ก็ต้องปลูกใหม่ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกษตรกรสามารถให้รายละเอียดต่าง ๆ ได้ โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งและผู้ที่เกี่ยวข้องในช่วงระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2527 - 1 เมษายน 2528

4.2 ลักษณะทั่วไปของการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง

ในการศึกษาต้นทุนการปลูกหน่อไม้ฝรั่งนั้น จะศึกษาจากเกษตรกรที่มีอายุการปลูกต่าง ๆ กันจำนวน 50 ราย โดยจะแบ่งขนาดของฟาร์มออกเป็น 3 ขนาดดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก	พื้นที่ปลูก	<	2 ไร่	จำนวน 21 ราย
ฟาร์มขนาดกลาง	พื้นที่ปลูก	>	2 ไร่ - 5 ไร่	จำนวน 18 ราย
ฟาร์มขนาดใหญ่	พื้นที่ปลูก	>	5 ไร่	จำนวน 11 ราย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ปลูกหน่อไม้ฝรั่งมีพื้นที่เฉลี่ยครัวเรือนละ

19.53 ไร่ ปลูกหน่อไม้ฝรั่งเฉลี่ยครัวเรือนละ 4.025 ไร่ (สูงสุด 15 ไร่ - ต่ำสุด 2 งาน)

มีลักษณะการปลูกพืชต่าง ๆ ดังนี้

ปลูกเฉพาะหน่อไม้ฝรั่งอย่างเดียว 6 ราย หรือ 12%

ปลูกหน่อไม้ฝรั่งและมะม่วงหิมพานต์ 10 ราย หรือ 20%

ปลูกหน่อไม้ฝรั่งและสับปะรด 8 ราย หรือ 16%

ปลูกหน่อไม้ฝรั่งและอ้อย 7 ราย หรือ 14%

นอกนั้นอีก 19 ราย หรือ 38% ปลูกหน่อไม้ฝรั่งกับพืชอื่น เช่น มันสำปะหลัง

ข้าวโพด มะเขือเทศ ต้นหอม ผักชี ป่านศรนาครายณ์ ฯลฯ

สำหรับแรงงานที่ใช้ในการปลูกหน่อไม้ฝรั่งนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงงานในครัวเรือน และแรงงานจ้าง ซึ่งในการศึกษาต้นทุนที่เกิดขึ้นนั้น การคิดค่าแรงจะคิดค่าแรงสำหรับแรงงานทั้ง 2 ประเภทในอัตราเท่ากับแรงงานจ้างในท้องถิ่น คือ 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน ทั้งนี้เพราะเกษตรกรผู้ลงทุนจะต้องจ่ายค่าแรงในอัตรา 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน สำหรับแรงงานจ้าง ส่วนแรงงานในครัวเรือน (Allowance of paid Labour) จะคำนวณออกมาในรูปของวันทำงาน (Man Day) คือ 1 วันทำงาน เท่ากับ 8 ชั่วโมง คิดค่าแรงเป็นแรงงานจ้างวันละ 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน (1 แรง)

4.3 ส่วนประกอบของต้นทุน

ต้นทุนในการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ประกอบไปด้วย ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ทำการเพาะกล้าซึ่งใช้เวลาประมาณ 3-4 เดือน และค่าใช้จ่ายในการขุดย้ายมาปลูกในแปลงถาวร จนกระทั่งให้ผลผลิตและรื้อถอนทิ้ง ใช้เวลาประมาณ 3-4 ปี ต้นทุนที่เกิดขึ้นนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

ก. ค่าใช้จ่ายลงทุน¹ (Capital Expenditure) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ให้ประโยชน์เกินกว่า 1 ปี หรือก่อให้เกิดประโยชน์ในภายหน้า ซึ่งมักจะเรียกค่าใช้จ่าย

¹ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ศาสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน,

ประเภทนี้ว่าสินทรัพย์ เมื่อนำสินทรัพย์ไปใช้งาน ต้นทุนของสินทรัพย์จะถูกตัดเป็นค่าใช้จ่าย
ประจำงวด

ข. ค่าใช้จ่ายประจำ¹ (Revenue Expenditure) หมายถึง ค่าใช้จ่าย
ที่ก่อให้เกิดรายได้หรือผลประโยชน์ในปีที่ค่าใช้จ่ายนั้นเกิดขึ้น จึงนำไปหักจากรายได้ทั้งจำนวน
เพื่อหาผลกำไรในปีนั้น ๆ

ต้นทุนประเภทค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่งจึงเป็นค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิด
ประโยชน์ในระยะยาว อันประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการเพาะกล้า ค่าใช้จ่ายในการปลูก
และค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาต้นหน่อไม้ฝรั่งระยะที่ยังไม่ให้ผลผลิต นอกจากนี้ยังรวมถึง
ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินทรัพย์ถาวร ได้แก่ เครื่องจักร อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการปลูก
หน่อไม้ฝรั่ง เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นยา ท่อส่งน้ำ จอบ เสียม มีด เป็นต้น

ดังนั้น ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ถาวรและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อให้หน่อไม้ฝรั่ง
อยู่ในสภาพพร้อมที่จะให้ผลผลิตในปีต่อ ๆ ไป จึงเป็นสินทรัพย์ที่จะให้ประโยชน์ในการลงทุน
ปลูกหน่อไม้ฝรั่งมากกว่า 1 งวดบัญชี และนำมาคิดเป็นค่าใช้จ่ายตามประโยชน์ที่ได้รับใน
แต่ละปี

ต้นทุนประเภทค่าใช้จ่ายประจำ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละปี นับตั้งแต่หน่อไม้-
ฝรั่งเริ่มให้ผลผลิต ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาแปลงถาวร ค่าใช้-
จ่ายในการเก็บเกี่ยว นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรอุปกรณ์
ต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายก่อนให้ผลผลิตตัดจำหน่าย เป็นต้น

4.3.1 ค่าใช้จ่ายลงทุน

4.3.1.1 ค่าใช้จ่ายในแปลงเพาะ เป็นค่าใช้จ่ายประเภทค่าใช้จ่ายลงทุน
ซึ่งจะแยกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ค่าแรง และค่าวัสดุ

¹ เรื่องเดียวกัน.

4.3.1.1.1 ค่าแรง

4.3.1.1.1.1 ค่าแรงเตรียมดินแปลงเพาะ เกษตรกรส่วนใหญ่

จะเลือกเพาะกล้าในบริเวณที่ใกล้กับที่อยู่อาศัย ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการดูแลรักษาต้นกล้า ส่วนแรงงานที่ใช้ในการเตรียมดินเป็นแรงงานในครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งคำนวณในลักษณะของค่าเสียโอกาส ตามอัตราค่าจ้างแรงงานในท้องถิ่น คือ 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน (แรง) ซึ่งค่าจ้างแรงงานในการเตรียมดินแปลงเพาะประกอบด้วย

- ค่าแรงบุกเบิกและปรับพื้นที่ จากการสอบถามพบว่าค่าแรงที่ใช้สำหรับฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ไร่ละ 67.65, 63.83 และ 51.49 บาท ตามลำดับหรือเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 60.99 บาท (ตารางที่ 4.1)
- ค่าแรงย่อยหน้าดินและยกร่อง จากการสอบถามพบว่าค่าแรงที่ใช้สำหรับฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ไร่ละ 32.75, 33.52 และ 20.75 บาท ตามลำดับหรือเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 28.92 บาท (ตารางที่ 4.1)
- ค่าแรงใส่ปุ๋ยรองพื้น จากการสอบถามพบว่า มีเกษตรกร 40% ใช้ปุ๋ยคอกรองพื้น 6% ใช้ปุ๋ยเคมีรองพื้น อีก 54% ไม่มีการใส่ปุ๋ยรองพื้น ก่อนปลูกเลย

ค่าแรงที่ใช้ในการใส่ปุ๋ยรองพื้นสำหรับฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เฉลี่ยไร่ละ 17.00, 12.76 และ 18.80 บาท ตามลำดับหรือเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด เท่ากับ 16.19 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.1)

4.3.1.1.1.2 ค่าแรงเพาะกล้า ก่อนเพาะเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรจะแช่เมล็ดพันธุ์ด้วยน้ำธรรมดา 3-5 วัน จากนั้นล้างให้แห้ง แล้วจึงนำไปเพาะในแปลง แรงงานที่ใช้เพาะต้นกล้าเป็นแรงงานที่ใช้ในครัวเรือนทั้งหมด โดยคิดค่าเสียโอกาสให้กับค่าแรงงานในอัตรา 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน ซึ่งค่าจ้างแรงงานในการเพาะต้นกล้า ประกอบด้วย

ตารางที่ 4.1 แรงงานในการเตรียมดินเพื่อเพาะกล้า

หน่วย : บาท

ขนาดพื้นที่	จำนวน ครัว เรือน (ราย)	พื้นที่รวม (ไร่)	พื้นที่เฉลี่ย ต่อครัว เรือน (ไร่)	ค่าแรงในการบุกเบิกและปรับพื้นที่				ค่าแรงในการย่อยหน้าดินและยกร่อง				ค่าแรงในการใส่ปุ๋ยรองพื้น					
				จำนวน แรงงาน (แรง)	ค่าแรง รวม (บาท)	จำนวน แรงต่อไร่ (แรง)	ค่าแรง ต่อไร่ (บาท)	จำนวน แรงงาน (แรง)	ค่าแรง รวม (บาท)	จำนวน แรงต่อไร่ (แรง)	ค่าแรง ต่อไร่ (บาท)	จำนวน ครัว เรือน	พื้นที่รวม (ไร่)	จำนวน แรงงาน (แรง)	ค่าแรง รวม (บาท)	จำนวน แรงต่อไร่ (แรง)	ค่าแรง ต่อไร่ (บาท)
ขนาดเล็ก	21	37.25	1.77	63	2,520	1.69	67.65	30.5	1,200	0.81	32.75	11	20	8.5	340	0.43	17.00
ขนาดกลาง	18	63	3.5	100.5	4,020	1.60	63.83	52.8	2,112	0.84	33.52	5	18.5	5.9	236	0.32	12.76
ขนาดใหญ่	11	101	9.18	130	5,200	1.29	51.49	52.4	2,096	0.52	20.75	8	77	36.2	1,147	0.47	18.80

1. พื้นที่เฉลี่ยต่อครัวเรือน = $\frac{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}{\text{จำนวนครัวเรือน}}$

2. จำนวนแรงต่อไร่ = $\frac{\text{จำนวนแรงงาน}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$

3. ค่าแรงต่อไร่ต่อ = $\frac{\text{ค่าแรงรวม}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$

- ค่าแรงขุดหลุมและหยอดเมล็ดพันธ์ในการเพาะ

กล้านั้น เกษตรกรจะกระระยะขุดหลุมห่างกันประมาณ 10 เซนติเมตร ขุดหลุมลึก 2-3 เซนติเมตร แล้วจึงหยอดเมล็ด หลุมละ 2-3 เมล็ด เสร็จแล้วกลบดินหนา 1-2 เซนติเมตร ค่าแรงในการขุดหลุมและหยอดเมล็ดพันธ์สำหรับฟาร์มขนาดเล็ก เท่ากับ 23.23 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง เท่ากับ 20.60 บาทต่อไร่ และฟาร์มขนาดใหญ่ เท่ากับ 17.22 บาทต่อไร่ หรือเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด เท่ากับ 20.35 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.2)

- ค่าแรงใช้ฟางคลุมเมล็ดพันธ์ เมื่อเพาะเมล็ด

แล้ว เกษตรกรจะใช้ฟางคลุมแปลงเพาะทั้งหมด ซึ่งค่าแรงในการใช้ฟางคลุมเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด เท่ากับ 8.56 บาทต่อไร่ โดยฟาร์มขนาดเล็กจะใช้แรงงานเฉลี่ยต่อไร่มากที่สุดคือ 10.77 บาท รองมาคือฟาร์มขนาดใหญ่ เท่ากับ 7.72 บาทต่อไร่ และฟาร์มขนาดกลาง เท่ากับ 7.20 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.2)

- ค่าแรงเอาฟางคลุมออก จากการสอบถามพบว่า

มีเกษตรกร 62% ที่เอาฟางคลุมออกหลังจากที่ต้นกล้าออกได้ประมาณ 20-25 วัน เกษตรกร อีก 38% ไม่เอาฟางคลุมออกปล่อยให้ เป็นปุ๋ยต่อไป ค่าแรงในการเอาฟางออกโดยเฉลี่ย ของทั้ง 3 ขนาด 6.71 บาทต่อไร่ โดยฟาร์มขนาดเล็กจะเสียค่าใช้จ่ายสูงที่สุด เท่ากับ 8.05 บาท รองลงมาคือฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ เท่ากับ 7.32 และ 4.77 บาทต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.2)

4.3.1.1.1.3 ค่าแรงดูแลรักษาต้นกล้า เกษตรกรจะต้องดูแล

ต้นกล้านานประมาณ 3-4 เดือน จึงจะแยกไปปลูกในแปลงถาวรได้ ซึ่งค่าแรงในการดูแลรักษาประกอบด้วย

- ค่าแรงพรวนดิน จากการสำรวจพบว่า

เกษตรกร 72% ทำการพรวนดิน อีก 28% ไม่พรวนดิน โดยให้เหตุผลว่า จะทำให้ต้นกล้า ได้รับความกระทบกระเทือน สำหรับเกษตรกรที่พรวนดินจะพรวนดินเมื่อต้นกล้าอายุตั้งแต่ 1 เดือน เป็นต้นไป โดยเฉลี่ยแล้วจะพรวนดิน 3-4 ครั้งต่ออายุของต้นกล้าแรงงานที่ใช้เป็นแรงงาน

ตารางที่ 4.2 แรงงานและค่าแรงงานในการเพาะเมล็ดพันธุ์ต่อไร่

หน่วย : บาท

ขนาดพื้นที่	จำนวนเกษตรกรรวม(ไร่) (ราย)	พื้นที่ปลูก	แรงงานในการขุดหลุม + หยอดเมล็ดพันธุ์					แรงงานในการใช้ฟางคลุมเมล็ดพันธุ์					แรงงานในการเอาฟางคลุมออก						
			จำนวน	จำนวน	ค่าแรง	จำนวนแรง	ค่าแรง	จำนวน	จำนวน	ค่าแรง	จำนวนแรง	ค่าแรง	จำนวน	พื้นที่รวม	จำนวน	จำนวน	ค่าแรง	จำนวนแรง	ค่าแรง
			ช.ม.	แรง	รวม	ต่อไร่	ต่อไร่	ช.ม.	แรง	รวม	ต่อไร่	ต่อไร่	เกษตรกร	(ไร่)	ช.ม.	แรง	รวม	ต่อไร่	ต่อไร่
ขนาดเล็ก	21	37.25	164	21.83	885.44	0.58	23.23	78	10.06	401.08	0.27	10.77	11	18	29	3.83	153.0	0.20	8.05
ขนาดกลาง	18	83	246	32.45	1298.15	0.51	20.60	88	11.35	463.83	0.18	7.20	13	44	61	8.05	321.90	0.18	7.32
ขนาดใหญ่	11	101	329.5	43.47	1738.79	0.43	17.22	155.94	19.49	779.72	.19	7.72	7	73	66	8.71	348.29	0.12	4.77

1. จำนวนแรงรวม = $\frac{\text{จำนวนชั่วโมงที่ทำรวม}}{\text{ชั่วโมงทำงานเฉลี่ยต่อวันต่อคน = 8 ชั่วโมง}}$

2. ค่าแรงรวม = จำนวนแรงรวม × อัตราค่าแรงต่อคนต่อวัน

3. จำนวนแรงต่อไร่ = $\frac{\text{จำนวนแรงรวม}}{\text{พื้นที่ที่ปลูกรวม}}$

4. ค่าแรงต่อไร่ = $\frac{\text{จำนวนค่าแรงรวม}}{\text{พื้นที่ที่ปลูกรวม}}$

ในครัวเรือน โดยใช้แรงงานสำหรับฟาร์มขนาดเล็ก 109.60 บาทต่อไร่ ฟาร์มขนาดกลาง 85.38 บาทต่อไร่ และฟาร์มขนาดใหญ่ 91.45 บาทต่อไร่ เฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด เท่ากับ 95.48 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.3)

- ค่าแรงให้น้ำ ในระยะแรกของการเพาะกล้า เกษตรกรจะให้น้ำทั้งเช้าและเย็น จนกระทั่งเมล็ดเริ่มงอกจึงให้วันละครั้ง เฉลี่ยแล้วเกษตรกรจะให้น้ำ 70 ครั้งต่ออายุของต้นกล้าโดยใช้แรงงานในครัวเรือน สำหรับค่าแรงให้น้ำเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด เท่ากับ 112.30 บาทต่อไร่ คือฟาร์มขนาดเล็กจะเสียค่าใช้จ่ายมากที่สุด เท่ากับ 169.76 บาทต่อไร่ ลำดับต่อมาคือฟาร์มขนาดกลาง เท่ากับ 107.51 บาทต่อไร่ และฟาร์มขนาดใหญ่ เท่ากับ 59.63 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.3)

- ค่าแรงถอนหญ้า จากการสอบถามพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคนมากกว่าใช้สารเคมี ทั้งนี้ เนื่องจากความคิดที่ว่า ยากำจัดวัชพืช อาจมีผลกระทบต่อการงอกของเมล็ดพันธุ์ และอาจมีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นกล้าด้วย (ตารางที่ 4.3)

ความถี่ในการถอนหญ้า โดยเฉลี่ยประมาณ 3.36 ครั้งต่ออายุของต้นกล้า แรงงานที่ใช้เป็นแรงงานในครัวเรือนทั้งสิ้น ค่าแรงเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด เท่ากับ 90.13 บาทต่อไร่ โดยฟาร์มขนาดเล็กจะมีค่าใช้จ่ายสูงที่สุดคือ 105.23 บาทต่อไร่ รองลงไปคือขนาดกลาง ไร่ละ 91.59 บาท ต่ำสุดคือขนาดใหญ่ ไร่ละ 73.56 บาท (ตารางที่ 4.3)

- ค่าแรงใส่ปุ๋ย เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยประมาณ 2-3 ครั้งต่ออายุ คือใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีพร้อมกัน หลังจากต้นกล้าอายุประมาณ 1 เดือน และ 2 เดือน เกษตรกรบางรายอาจใส่อีกครั้งก่อนที่จะขุดแยกต้นกล้า ประมาณ 2 สัปดาห์ ส่วนแรงงานที่ใช้เป็นแรงงานในครัวเรือน ค่าแรงโดยเฉลี่ย 12.00 บาทต่อไร่ ซึ่งได้แก่ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เฉลี่ยไร่ละ 12.86, 12.36 และ 10.79 บาท ตามลำดับ ต่ออายุของต้นกล้า (ตารางที่ 4.3)

ประเภทแรงงาน	ขนาดพื้นที่	หน่วยวัด	จำนวนเกษตรกร				จำนวน ครั้งต่ออายุ (ครั้ง)	จำนวนแรง รวม ต่ออายุ (แรง)	ค่าแรงรวม ต่ออายุ (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่			
			ทำ (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	ไม่ทำ (ราย)	พื้นที่ (ไร่)				อัตราค่าแรง ¹ ต่อวัน/คน (บาท)	จำนวนครั้ง ² ต่ออายุ(ครั้ง)	จำนวนแรง ³ ต่ออายุ (แรง)	ค่าแรงต่ออายุ ⁴ (บาท)
การหรวนดิน	ขนาดเล็ก	วัน/คน	14	25.75	7	11.5	20	70.5	2,820	40.00	0.78	2.74	108.80
	ขนาดกลาง		13	45.5	5	17.5	30	97.12	3,885	40.00	0.88	2.13	85.38
	ขนาดใหญ่		9	83	2	18	40	189.78	7,590	40.00	0.45	2.29	81.45
การให้น้ำ	ขนาดเล็ก	ชม./วัน	21	37.25	-	-	1,410	1,280 (158)	8,323.71	40.00	37.85	4.24	189.78
	ขนาดกลาง		18	83.0	-	-	1,222.5	1,349.5 (189)	8,772.90	40.00	19.40	2.88	107.51
	ขนาดใหญ่		11	101.0	-	-	870	1,200 (150.8)	8,022.58	40.00	8.81	1.48	58.83
การถอนหญ้า	ขนาดเล็ก	วัน/คน	21	37.25	-	-	81	98.0	3,920	40.00	2.17	2.83	105.23
	ขนาดกลาง		18	83.0	-	-	48	144.0	5,760	40.00	0.78	2.29	91.59
	ขนาดใหญ่		11	101.0	-	-	39	186.0	7,440	40.00	0.39	1.84	73.58
การใส่ปุ๋ย	ขนาดเล็ก	ชม./วัน	21	37.25	-	-	90	95.5 (11.98)	479.20	40.00	2.41	0.32	12.88
	ขนาดกลาง		18	83.0	-	-	65	155 (19.48)	778.60	40.00	1.03	0.31	12.38
	ขนาดใหญ่		11	101.0	-	-	38	218 (27.25)	1,091.81	40.00	0.38	0.27	10.79
การใส่ยากำจัด ศัตรูพืช	ขนาดเล็ก	ชม./คน	11	22.0	-	15.25	25	12.87 (1.90)	76.00	40.00	1.14	0.08	3.45
	ขนาดกลาง		10	34.5	-	28.25		29.83 (3.74)	149.73	40.00	0.84	0.11	4.34
	ขนาดใหญ่		4	41.0	-	80.0	5	24.20 (3.025)	121.00	40.00	1.46	0.07	2.95

- อัตราค่าแรงต่อวันต่อคน = $\frac{\text{ค่าแรงรวมต่ออายุ}}{\text{จำนวนแรงรวมต่ออายุ}}$
- จำนวนครั้งเฉลี่ยต่อไร่ต่ออายุ = $\frac{\text{จำนวนครั้งต่ออายุ}}{\text{จำนวนพื้นที่ที่ทำรวม}}$
- จำนวนแรงเฉลี่ยต่อไร่ต่ออายุ = $\frac{\text{จำนวนแรงรวมต่ออายุ}}{\text{จำนวนพื้นที่ที่ทำรวม}}$
- ค่าแรงเฉลี่ยต่อไร่ต่ออายุ = $\frac{\text{ค่าแรงรวมต่ออายุ}}{\text{จำนวนพื้นที่ที่ทำ}}$

- ค่าแรงฉีดยากำจัดศัตรูพืช จากการสอบถามพบว่า มีเกษตรกรเพียง 38% ที่ใช้ยากำจัดศัตรูพืช นอกนั้นไม่ใช้เลย โดยให้เหตุผลว่า ยากำจัดศัตรูพืช อาจมีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นกล้าได้ การใช้นั้นเกษตรกรจะใช้เมื่อต้นกล้าอายุได้ 2-3 เดือน ประมาณ 1-2 ครั้ง ก่อนขุดแยกไปปลูกในแปลงถาวร ค่าแรงโดยเฉลี่ย 3.58 บาทต่อไร่ สำหรับฟาร์มทั้ง 3 ขนาด แต่ค่าใช้จ่ายนี้จะลดลงเมื่อฟาร์มขนาดใหญ่ขึ้น กล่าวคือ ฟาร์มขนาดเล็กเฉลี่ยประมาณ 3.45 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 4.34 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 2.95 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.3)

4.3.1.1.1.4 ค่าแรงขุดแยกต้นกล้าออกจากแปลงเพาะ เมื่อ ต้นกล้าอายุได้ 3-4 เดือน เกษตรกรก็จะขุดแยกมาปลูกในแปลงถาวร ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับค่าแรงต่าง ๆ จะได้กล่าวต่อไป

- ค่าแรงขุดแยกต้นกล้า เกษตรกรจะใช้เสียมเล็ก ๆ ขุดต้นกล้าจากแปลงเพาะ แล้วแยกออกเป็นต้น เพื่อตัดยอดและรากต่อไป ซึ่งจากการสอบถามพบว่า แรงงานที่ใช้เป็นแรงงานในครัวเรือน 60% แรงงานจ้าง 22% อีก 18% เป็นการ ใช้แรงงานร่วมกัน โดยคิดค่าแรงในอัตรา 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน (แรง) สำหรับ จำนวนแรงที่ใช้เฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด เท่ากับ 1.23 แรง หรือ 49.05 บาทต่อไร่ และเมื่อ คิดตามขนาดของฟาร์มคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่เท่ากับ 63.89, 47.62 และ 35.64 บาทต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.4)

- ค่าแรงตัดยอด-รากต้นกล้า เป็นการใช้กรรไกร ตัดยอด รากต้นกล้าหลังจากขุดแยกแล้ว ซึ่งจากการสอบถามพบว่า เกษตรกร 54% ตัดยอด และราก 46% ตัดเฉพาะส่วนยอด โดยให้เหตุผลว่าการตัดรากจะทำให้ติดเชื้อโรคทางราก ได้ง่าย สำหรับแรงงานที่ใช้เป็นแรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้าง เช่นเดียวกับแรงงาน ที่ใช้ขุดแยกต้นกล้า โดยคิดค่าแรงในอัตรา 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน ค่าแรงงานโดยเฉลี่ย ของทั้ง 3 ขนาด เท่ากับ 25.68 บาทต่อไร่ ของฟาร์มขนาดเล็ก 31.41 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 23.17 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 22.47 บาทต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 ค่าแรงในการขุดแยกดินกล้าออกจากแปลงเพาะ

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม	จำนวน เกษตรกร (ราย)	พื้นที่รวม (ไร่)	การขุดดินกล้าออกจากแปลงเพาะ				การตัดยอด - รากต้นกล้า			
			จำนวนแรง รวม (แรง)	ค่าแรงรวม ¹ (บาท)	จำนวนแรง ต่อไร่ ² (แรง)	ค่าแรงต่อ ³ ไร่ (บาท)	จำนวนแรง รวม (แรง)	ค่าแรงรวม ¹ (บาท)	จำนวนแรง ต่อไร่ ² (แรง)	ค่าแรงต่อ ³ ไร่ (บาท)
ขนาดเล็ก	21	37.25	59.5	2,380.00	1.60	63.89	29.25	1,170.00	0.78	31.41
ขนาดกลาง	18	63.0	75.0	3,000.00	1.19	47.62	36.5	1,460.00	0.58	23.17
ขนาดใหญ่	11	101.0	90.0	3,600.00	0.89	35.64	56.75	2,270.00	0.56	22.47

¹ ค่าแรงรวม = จำนวนแรง x อัตราค่าแรงต่อ 1 วันทำงาน (40 บาท)

² จำนวนแรงเฉลี่ยต่อไร่ = $\frac{\text{จำนวนแรงรวม}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$

³ ค่าแรงเฉลี่ยต่อไร่ = จำนวนแรงต่อไร่ x อัตราค่าแรงต่อ 1 วันทำงาน (40 บาท)

4.3.1.1.2 ค่าวัสดุ

4.3.1.1.2.1 ค่าเมล็ดพันธุ์ จากการสอบถามพบว่า เกษตรกร 94% ซื้อเมล็ดพันธุ์จากสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด อีก 6% ซื้อจากตลาดท้องถิ่นและแหล่งอื่น ๆ เช่น ตลาดคลองเตย และร้านขายเมล็ดพันธุ์พืชทั่วไป ส่วนพันธุ์ที่เกษตรกรใช้ปลูกนั้น 72% เป็นพันธุ์ University of California Number 309 และ 28% เป็นพันธุ์ University California Number 500

เมล็ดพันธุ์ที่ซื้อจะบรรจุกระป๋องน้ำหนักสุทธิ 4 กรัม ราคาโดยเฉลี่ย กระป๋องละ 190.00 บาท (ตารางที่ 4.5)

4.3.1.1.2.2 ค่าฟาง หลังจากหยอดเมล็ดพันธุ์ลงในแปลงเพาะแล้ว เกษตรกรจะใช้วัสดุเพื่อป้องกันการกระแทกกระทือนและเพื่อรักษาความชื้นในดิน เช่น ฟาง หญ้าคา ทางมะพร้าวแห้ง เกษตรกรประมาณ 88% ใช้ฟางคลุมแปลงเพาะ 8% ใช้หญ้าคา และทางมะพร้าวแห้ง อีก 4% ไม่ใช้วัสดุคลุมเลย โดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรจะเสียค่าวัสดุคลุมดินเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดประมาณ 23.23 บาทต่อไร่ คือ ฟาร์มขนาดเล็ก 25.00 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 24.70 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 20.00 บาทต่อไร่

4.3.1.1.2.3 ค่าปุ๋ยรองพื้น (เตรียมดิน)

- ค่าปุ๋ยคอก จากการสอบถามพบว่ามีเกษตรกรเพียง 50% ที่ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยที่นิยมใช้ได้แก่ปุ๋ยมูลไก่ แต่เนื่องจากเป็นปุ๋ยที่หายาก จึงใช้ปุ๋ยคอกมูลวัว หรือมูลกระบือแทน สำหรับเกษตรกรบางรายได้ปุ๋ยคอกนี้จากคอกสัตว์ในครัวเรือน บางรายต้องซื้อจากท้องถิ่นอื่น ในราคาก็โลกรัมละ 0.50-0.55 บาท (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณที่ซื้อต่อครั้ง) มูลค่าปุ๋ยคอกที่ใช้โดยเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดประมาณ 18.46 บาทต่อไร่ ซึ่งได้แก่ ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เฉลี่ยไร่ละ 18.18 18.38 และ 18.83 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.5 ปริมาณและมูลค่าของ เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ต่อไร่

ขนาดพื้นที่	จำนวน เกษตรกร (ราย)	พื้นที่รวม (ไร่)	พื้นที่เฉลี่ย ต่อ ครัวเรือน	ปริมาณเมล็ด พันธุ์ที่ใช้รวม (กระป๋อง)	มูลค่าเมล็ด พันธุ์ที่ใช้รวม (บาท)	MIN-MAX ³ (บาท) ต่อกระป๋อง	ปริมาณเมล็ด พันธุ์ที่ใช้ต่อไร่ (กระป๋อง)	ค่า เมล็ดพันธุ์ พันธุ์ที่ใช้ต่อไร่ (บาท)	พันธุ์ที่ใช้	
									U.C.309	U.C.500
ขนาดเล็ก	21	37.25	1.77	39.5	7,255.00	180-200	1.06	194.77	80%	20%
ขนาดกลาง	18	63	3.50	63.5	12,034.00	180-200	1.00	191.01	78%	22%
ขนาดใหญ่	11	101	9.18	106.0	19,440.00	180-200	1.05	192.48	64%	36%

¹ ปริมาณเมล็ดพันธุ์ที่ใช้โดยเฉลี่ยต่อไร่ (กระป๋อง) = $\frac{\text{ปริมาณเมล็ดพันธุ์ที่ใช้รวม}}{\text{พื้นที่ปลูกรวม}}$

² ค่า เมล็ดพันธุ์เฉลี่ยต่อไร่ (บาท) = $\frac{\text{มูลค่าเมล็ดพันธุ์ที่ใช้รวม}}{\text{พื้นที่ปลูกรวม}}$

³ MAX-MIN = ระดับราคาสูงสุด - ระดับราคาค่าสุด

- ค่าปุ๋ยเคมี จากการสอบถามพบว่า เกษตรกร
ใช้ปุ๋ยเคมีเพียง 6% นอกนั้นไม่ใช้เลย ปุ๋ยที่ใช้ได้แก่ปุ๋ยสูตร 15-15-15; 20-20-0 เพื่อเร่ง
ต้นและใบ โดยเฉลี่ยแล้วฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางใช้ปุ๋ยเคมีไร่ละ 9.29 และ 6.00
บาท ส่วนฟาร์มขนาดใหญ่ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีในการรองพื้นเลย (ตารางที่ 4.6)

4.3.1.1.2.4 ค่าปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชในการดูแลรักษาต้นกล้า

- ค่าปุ๋ยคอก จากการสอบถามพบว่า มีเกษตรกร
เพียง 26% ที่ใช้ปุ๋ยคอก โดยใส่ปุ๋ยประมาณ 2-3 ครั้งต่ออายุของต้นกล้าแต่ละครั้งจะใส่ประมาณ
30-40 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 46.93 บาท หรือเฉลี่ย
ตามขนาดฟาร์ม ซึ่งได้แก่ ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ไร่ละ 48.78
52.00 และ 40.00 บาทตามลำดับ (ตารางที่ 4.7)

- ค่าปุ๋ยเคมี ปุ๋ยเคมีที่นิยมใช้กับต้นกล้า ได้แก่
ปุ๋ยสูตร 15-15-15, 20-20-0, 13-13-13 ยูเรีย กำมะถัน เป็นต้น ความถี่ในการใช้
ประมาณ 3 ครั้งต่ออายุของต้นกล้าโดยใส่ 2-3 กิโลกรัมต่อต้นกล้าที่เตรียมปลูกใน 1 ไร่
มูลค่าปุ๋ยเคมีที่ใช้สำหรับฟาร์มขนาดเล็กเฉลี่ยไร่ละ 51.18 บาท ขนาดกลาง 45.00 บาท
และขนาดใหญ่ 52.90 บาท หรือคิดเฉลี่ยค่าปุ๋ยรวมทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 49.69 บาท
(ตารางที่ 4.7)

- ค่ายากำจัดศัตรูพืช ยากำจัดศัตรูพืชที่นิยมใช้
สำหรับต้นหน่อไม้ฝรั่งได้แก่ แรกโซ ไดมิต็อก แรนเนท โดยพ่นยาประมาณ 2 ครั้งต่ออายุ
ของต้นกล้าครั้งแรกเมื่อต้นกล้ามีอายุราว 1-2 เดือน และอีกครั้งก่อนขุดไปปลูกในแปลงถาวร
มูลค่าที่ใช้โดยเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด เท่ากับ 5.27 บาทต่อไร่ ซึ่งได้แก่ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง
และขนาดใหญ่ เฉลี่ยไร่ละ 4.85, 5.95 และ 5.05 บาทต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.7)

4.3.1.1.2.5 ค่าน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่จะให้น้ำต้นกล้า โดยใช้
น้ำที่ได้รับจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งเกษตรกรจะใช้น้ำราว ๆ 25 % ของน้ำที่ได้รับ
คือประมาณ 50 บาทต่อเดือน การให้น้ำต้นกล้าก็ใช้การรดน้ำแบบธรรมดา คือตักน้ำรดให้
ต้นกล้าได้รับความชุ่มชื้นสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.6 ปริมาณปุ๋ยและมูลค่าปุ๋ยที่ใช้ในการเตรียมดินในแปลงเพาะกล้า

หน่วย : บาท

ขนาดพื้นที่	ปุ๋ยคอก							ปุ๋ยเคมี						
	เกษตรกร ที่ใช้ปุ๋ยคอก (ราย)	เกษตรกรที่ ไม่ใช้ปุ๋ย (ราย)	พื้นที่ที่ใช้ ปุ๋ยรวม (ไร่)	ปริมาณที่ ใช้ (ก.ก.)	ค่าปุ๋ยคอก (บาท)	1 ปริมาณที่ใช้ ต่อไร่ (ก.ก.)	2 ค่าปุ๋ยเฉลี่ย ต่อไร่ (บาท)	เกษตรกร ที่ใช้ปุ๋ยเคมี (ราย)	เกษตรกร ที่ไม่ใช้ปุ๋ย (ราย)	พื้นที่ที่ใช้ ปุ๋ยรวม (ไร่)	ปริมาณที่ ใช้ (ก.ก.)	ค่าปุ๋ยเคมี (บาท)	1 ปริมาณที่ ใช้ต่อไร่ (ก.ก.)	2 ค่าปุ๋ยเฉลี่ย ต่อไร่ (บาท)
ขนาดเล็ก	12	19	22	720	400	32.72	18.18	2	29	4	10	37	2.5	9.29
ขนาดกลาง	5	13	18.5	660	340	35.68	18.38	1	17	3	3	18	1.0	6.0
ขนาดใหญ่	8	3	77	3,156	1,450	40.99	18.83	-	-	-	-	-	-	-

1. ปริมาณปุ๋ยที่ใช้ต่อไร่ = $\frac{\text{ปริมาณที่ใช้ปุ๋ยรวม}}{\text{พื้นที่ที่ใช้ปุ๋ยรวม}}$

2. ค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่ = $\frac{\text{มูลค่าของปุ๋ยที่ใช้รวม}}{\text{พื้นที่ที่ใช้ปุ๋ยรวม}}$

ตารางที่ 4.7 ปริมาณและมูลค่าของปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชที่ใช้ในการดูแลรักษาต้นกล้าของหน่อไม้ฝรั่ง

หน่วย : บาท

ประเภทของปุ๋ย	ขนาดพื้นที่	จำนวนเกษตรกร				จำนวน ครั้ง ต่ออายุ (ครั้ง)	จำนวน หน่วยรวม ต่ออายุ	มูลค่า รวมต่อ อายุ (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่			
		ไร่ (ราย)	พื้นที่รวม (ไร่)	ไม่ใช้ (ราย)	พื้นที่ (ไร่)				ราคาเฉลี่ย ¹ ต่อหน่วย (บาท)	จำนวนครั้งที่ ใช้ต่ออายุ ² (ครั้ง)	ปริมาณที่ใช้ ³ ต่ออายุ (ก.ก.)	มูลค่าต่ออายุ ⁴ (บาท)
ปุ๋ยคอก	ขนาดเล็ก	6	10.25	15	27.0	14	880 กก.	500	0.57	1.37	39.85	48.78
	ขนาดกลาง	6	15.0	17	22.25	9	1560 กก.	780	0.50	0.60	104.00	92.00
	ขนาดใหญ่	1	8.0	10	93.00	4	710 กก.	320	0.45	0.50	88.89	40.00
ปุ๋ยเคมี	ขนาดเล็ก	20	35.25	1	2.00	65	247.5 กก.	1804	7.29	1.84	7.02	51.18
	ขนาดกลาง	16	63.00	-	-	38	448 กก.	2835	6.33	0.80	7.11	45.00
	ขนาดใหญ่	10	93.00	1	8	27	828 กก.	4920	5.94	0.29	8.90	92.90
ยากำจัดศัตรูพืช	ขนาดเล็ก	11	22.0	10	15.25	25	235 CC.	108.73	0.45	1.14	10.68	4.85
	ขนาดกลาง	10	34.5	8	28.5	19	550 CC.	205.40	0.37	0.55	15.84	5.95
	ขนาดใหญ่	4	41.0	7	60.0	5	540 CC.	207.00	0.38	0.12	13.17	5.05

¹ ราคาเฉลี่ยต่อหน่วย = $\frac{\text{มูลค่ารวมต่ออายุ}}{\text{จำนวนหน่วยรวมต่ออายุ}}$

² จำนวนครั้งที่ใช้ต่อไร่ต่ออายุ = $\frac{\text{จำนวนครั้งต่ออายุ}}{\text{จำนวนพื้นที่ที่ใช้รวม}}$

³ ปริมาณที่ใช้ต่ออายุต่อไร่ = $\frac{\text{จำนวนหน่วยรวมต่ออายุ}}{\text{จำนวนพื้นที่ที่ใช้}}$

⁴ มูลค่าต่ออายุต่อไร่ = $\frac{\text{มูลค่ารวมต่ออายุ}}{\text{จำนวนพื้นที่ที่ใช้}}$

4.3.1.2 ค่าใช้จ่ายในแปลงถาวร (ก่อนให้ผลผลิต)

4.3.1.2.1 ค่าแรง

4.3.1.2.1.1 ค่าแรงเตรียมดินแปลงถาวร การเตรียมดิน

แปลงถาวรเป็นงานที่ค่อนข้างหนัก และต้องใช้แรงงานจำนวนมาก ดังนั้นงานบางอย่างจึงต้องว่าจ้างแรงงานเครื่องจักรแทนแรงงานคน ซึ่งทำให้ประหยัดต้นทุนได้มากกว่า ส่วนรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินแปลงถาวรประกอบด้วย

- ค่าแรงบุกเบิกพื้นที่ จากการสอบถามเกษตรกรพบว่า แต่เดิมที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่รกร้างว่างเปล่า มีเพียงต้นไม้ใหญ่ไม่กี่ต้น ส่วนมากเป็นต้นไม้พุ่มเตี้ยและวัชพืช ดังนั้นการบุกเบิกจึงทำได้ไม่ยากนัก แต่เนื่องจากเป็นงานที่ค่อนข้างหนัก และต้องใช้แรงงานจำนวนมาก เกษตรกรจึงจ้างแรงงานเครื่องจักรแทนแรงงานคน โดยเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเงินต่อไร่ตามที่ตกลงกัน และจากการสำรวจพบว่า การบุกเบิกพื้นที่สำหรับฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางจะเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าฟาร์มขนาดใหญ่คือ 136.64, 144.52 และ 112.97 บาทต่อไร่ ตามลำดับหรือ 131.38 บาทต่อไร่ สำหรับการเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด (ตารางที่ 4.8)

- ค่าแรงปรับพื้นที่ เนื่องจากที่ดินบริเวณหุบกะพงนั้นเป็นที่ที่มีระดับพื้นที่ไม่เท่ากัน ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาเรื่องการปล่อยน้ำไหลไปตามร่อง (Fallow System) ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องปรับพื้นที่ให้ได้ระดับ โดยจ้างแรงงานเครื่องจักรแบบเหมาจ่ายตามที่ตกลงกัน ค่าจ้างโดยเฉลี่ยสำหรับฟาร์มขนาดใหญ่ที่สูงที่สุดคือ 103.66 บาทต่อไร่ รองลงมาคือขนาดเล็ก 90.42 บาทต่อไร่ และขนาดกลางซึ่งต่ำที่สุดคือ 84.13 บาทต่อไร่ หรือเฉลี่ยรวมทั้ง 3 ขนาดไร่ละ 92.74 บาท (ตารางที่ 4.8)

- ค่าแรงย่อยหน้าดิน คิดค่าแรงในอัตรา 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน (แรง) ซึ่งเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด เกษตรกรต้องใช้แรงงาน 145.53 บาทต่อไร่ โดยฟาร์มขนาดเล็กจะใช้แรงงานมากที่สุดคือ 178.79 บาทต่อไร่

ประเภทแรงงาน	ขนาดฟาร์ม	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่รวม (ไร่)	พื้นที่เฉลี่ยต่อราย (ไร่)	จำนวนแรงรวม (หน่วย)	ค่าแรงรวม (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่		
							ค่าแรงต่อหน่วย ³	จำนวนแรงต่อไร่ (แรง)	ค่าแรงต่อไร่ (บาท) ²
ค่าแรงบุกเบิกพื้นที่	ขนาดเล็ก	21	37.25	1.77	- (บาท/ไร่)	5,090.00	130-150	-	138.64
	ขนาดกลาง	18	63.0	3.5	-	9,105.00	120-150	-	144.52
	ขนาดใหญ่	21	101.0	9.18	-	11,410.00	100-140	-	112.97
ค่าแรงปรับพื้นที่	ขนาดเล็ก	13	24.0	1.84	- (เหมาจ่าย)	2,170.00	-	-	90.42
	ขนาดกลาง	18	63.0	3.5	-	5,300.00	-	-	84.13
	ขนาดใหญ่	11	101.0	9.18	-	10,470.00	-	-	103.88
ค่าแรงย่อยหน้าดิน	ขนาดเล็ก	21	37.25	1.77	166.5 แรง	6,660.00	40.00	4.47	178.79
	ขนาดกลาง	18	63.0	3.5	219.5 แรง	8,780.00	40.00	3.48	139.37
	ขนาดใหญ่	11	101.0	9.18	299.0 แรง	11,960.00	40.00	2.98	118.42
ค่าแรงยกทรง	ขนาดเล็ก	21	37.25	1.77	189.0 แรง	8,780.00	40.00	4.54	161.48
	ขนาดกลาง	18	63.0	3.5	235.5 แรง	9,420.00	40.00	3.74	149.52
	ขนาดใหญ่	11	101.0	9.18	260.5 แรง	10,420.00	40.00	2.58	103.17
ค่าแรงใส่ปุ๋ยรองพื้น	ขนาดเล็ก	14	26.25	1.88	83.5 แรง	3,340.00	40.00	3.18	127.23
	ขนาดกลาง	8	30.5	3.72	71.5 แรง	2,860.00	40.00	2.34	93.77
	ขนาดใหญ่	4	28.0	7.0	58.0 แรง	2,240.00	40.00	2.00	80.00

1. จำนวนแรง เฉลี่ยต่อไร่ = $\frac{\text{จำนวนแรงรวม}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$
2. ค่าแรงเฉลี่ยต่อไร่ = $\frac{\text{ค่าแรงรวม}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$
3. ค่าแรงต่อหน่วย = $\frac{\text{ค่าแรงรวม}}{\text{จำนวนแรงรวม}}$

หมายเหตุ : ค่าแรงในการบุกเบิกพื้นที่จะทำด้วยเครื่องจักร โดยเสียค่าใช้จ่าย บาท/ไร่

ค่าแรงในการปรับพื้นที่จะทำด้วยเครื่องจักร โดยเสียค่าใช้จ่ายเหมาจ่าย

รองลงมาคือ ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ไร่ละ 139.37, 118.42 บาทต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.8)

- ค่าแรงยกร่อง ในการยกร่องนั้น เกษตรกร จะเปิดร่องให้กว้าง 20 เซนติเมตร ลึกประมาณ 20 เซนติเมตร แต่ละร่องห่างประมาณ 80-100 เซนติเมตร โดยใช้แรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้างเช่นเดียวกับแรงงานที่ใช้ในการย่อยหน้าดิน คิดค่าแรงในอัตรา 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน (แรง) ซึ่งเกษตรกร จะใช้แรงงานในการยกร่องโดยเฉลี่ย 3.62 แรง ค่าแรงโดยเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 144.72 บาท คือฟาร์มขนาดเล็ก 181.48 บาท ขนาดกลาง 149.52 บาท และขนาดใหญ่ 103.17 บาท (ตารางที่ 4.8)

- ค่าแรงใส่ปุ๋ยรองพื้น จากการสำรวจพบว่า เกษตรกร 46% ใส่ปุ๋ยคอกรองพื้น 16% ใส่ปุ๋ยเคมีรองพื้น 38% ไม่ใส่ปุ๋ยรองพื้น ส่วนแรงงานที่ใช้เป็นแรงงานในครัวเรือน 52% แรงงานจ้าง 36% อีก 12% เป็นการใส่แรงงานร่วมกัน คิดค่าแรงในอัตรา 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน (แรง) ซึ่งโดยเฉลี่ย เกษตรกรจะใช้แรงงานในการใส่ปุ๋ยรองพื้น 2.50 แรง ค่าแรงเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดไร่ละ 100.33 บาท อันได้แก่ ขนาดเล็ก 127.23 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 93.77 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 80.00 บาทต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.8)

4.3.1.2.1.2 ค่าแรงปลูกหน่อไม้ฝรั่งในแปลงถาวร

- ค่าแรงจัดระยะและขุดหลุม เกษตรกรจะจัดระยะขุดหลุมให้หลุมห่างกันต้นละ 80-100 เซนติเมตร โดยขุดหลุมลึก 10-15 เซนติเมตร และจากการสอบถามพบว่า แรงงานที่ใช้เป็นแรงงานในครัวเรือน 38% แรงงานจ้าง 32% อีก 30% เป็นการใส่แรงงานร่วมกัน คิดค่าแรงในอัตรา 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน ใช้แรงงานโดยเฉลี่ย 3.48 แรงต่อไร่ ค่าแรงเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 139.36 บาท โดยฟาร์มขนาดเล็กจะใช้แรงงานสูงที่สุดคือ 152.00 บาทต่อไร่ รองมาคือขนาดกลาง 134.60 บาทต่อไร่ และต่ำสุดคือขนาดใหญ่ 131.49 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 จำนวนแรงงานและค่าแรงต่อไร่ในการปลูกต้นกล้าของหน่อไม้ฝรั่งลงในแปลงถาวร

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม	จำนวน ครัวเรือน (ราย)	พื้นที่รวม (ไร่)	การจัดระยะและขุดหลุม				การปลูกและกลบดิน				การให้น้ำก่อน-หลังปลูก			
			จำนวน แรงงาน (แรง)	ค่าแรง ¹ รวม (บาท)	จำนวนแรง ต่อไร่ ² (แรง)	ค่าแรงต่อ ไร่รวม ³ (บาท)	จำนวนแรง รวม (แรง)	ค่าแรงรวม ¹ (บาท)	จำนวนแรง ต่อไร่ ² (แรง)	ค่าแรง ³ ต่อไร่ (บาท)	จำนวน แรงงาน (แรง)	ค่าแรงรวม ¹ (บาท)	จำนวนแรง ต่อไร่ ² (แรง)	ค่าแรง ³ รวม (บาท)
ขนาดเล็ก	21	37.25	141.5	5,660.00	3.80	152.00	89.5	3,580.00	2.40	96.11	20.74	829.5	0.56	22.27
ขนาดกลาง	18	63.0	212.0	8,480.00	3.38	134.60	117.25	4,690.00	1.86	74.44	29.19	1,167.75	0.46	18.54
ขนาดใหญ่	11	101.0	332.0	13,280.00	3.29	131.49	137.0	5,480.00	1.36	54.26	35.4	1,416.0	0.35	14.02

¹ ค่าแรงรวม = จำนวนแรงงานรวม × อัตราค่าจ้างต่อ 1 วันทำงาน (1 แรง) = 40 บาท

² จำนวนแรงเฉลี่ยต่อไร่ = $\frac{\text{จำนวนแรงงานรวม}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$

³ ค่าแรงเฉลี่ยต่อไร่ = จำนวนแรงต่อไร่ × อัตราค่าแรงต่อ 1 วันทำงาน = 40 บาท

- ค่าแรงปลูกและกลบดิน จากการสอบถามพบว่า

แรงงานที่ใช้ปลูกและกลบดินนั้นเป็นแรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้างเช่นเดียวกับ
แรงงานที่ใช้ปลูกและขุดหลุม ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรจะใช้แรงงาน 1.87 แรงต่อไร่
คิดค่าแรงในอัตรา 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน ซึ่งจากการสำรวจนั้นพบว่าฟาร์มขนาดเล็ก
ใช้แรงงานสูงที่สุดคือ 96.11 บาทต่อไร่ รองมาคือขนาดกลาง 74.44 บาทต่อไร่ และ
ขนาดใหญ่ 54.26 บาทต่อไร่ หรือเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดไร่ละ 74.94 บาทต่อไร่ (ตารางที่
4.9)

- ค่าแรงให้น้ำก่อนและหลังปลูกเสร็จ หลังจาก
ที่ปลูกต้นกล้าลงในแปลงถาวรแล้ว เกษตรกรจะให้น้ำเพื่อไม่ให้ต้นกล้าเหี่ยวเฉามากนัก
แต่ก็มีเกษตรกรบางรายให้น้ำก่อนปลูก เพื่อให้ดินชุ่มชื้นพอสมควร ซึ่งจากการสอบถามพบว่า
ค่าแรงให้น้ำเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด เท่ากับ 18.28 บาทต่อไร่ คือ ฟาร์มขนาดเล็ก 22.27 บาท-
ต่อไร่ ขนาดกลาง 18.54 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 14.02 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.9)

4.3.1.2.1.3 ค่าแรงดูแลรักษาต้นหน่อไม้ฝรั่งก่อนให้ผลผลิต¹

เมื่อปลูกต้นกล้าลงในแปลงถาวรแล้ว เกษตรกรต้องดูแลรักษาต้นหน่อไม้ฝรั่งประมาณ
7-8 เดือน จึงจะเริ่มให้ผลผลิต การดูแลรักษาดังกล่าวประกอบด้วย

- ค่าแรงพรวนดิน เนื่องจากสภาพดินเป็นดิน
ร่วนปนทราย จึงทำให้ดินอัดแน่นเร็วกว่าดินชนิดอื่น การพรวนดินจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ
แปลงปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ซึ่งจากการสอบถามพบว่า หลังจากปลูกลงในแปลงถาวรได้ 1-2
เดือน เกษตรกรก็จะพรวนดินครั้งแรก โดยพรวนทั้ง 2 ข้างตามแนวร่องซึ่งแต่เดิม
เป็นดินที่ยกสูงไว้ให้สูงมากลบบลงในร่องน้ำที่ปลูกต้นหน่อไม้ฝรั่งไว้ คล้ายกับการกลบโคน
ที่ทำให้ร่องน้ำเดิมกลายเป็นร่องดินที่ยกสูงขึ้นแทน สำหรับการพรวนดินครั้งต่อไปก็จะพรวน-

¹ ตัวเลขที่ได้มานั้น ได้จากการประมาณจากตารางที่ 4.12 เพื่อหาค่าแรงในการ
ดูแลรักษาในช่วง 8 เดือนก่อนให้ผลผลิต.

ดินตามปรกติ ความถี่ในการพรวนดินก่อนให้ผลผลิตโดยเฉลี่ยประมาณ 6.22 ครั้ง แรงงานที่ใช้เป็นแรงงานในครัวเรือน 44% แรงงานจ้าง 56% คิดค่าแรงในอัตรา 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน ค่าแรงเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด คือ 1,346.46 บาทต่อไร่ คือฟาร์มขนาดเล็ก 1,426.04 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 1,344.00 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 1,269.33 บาทต่อไร่

- ค่าแรงถอนหญ้า จากการสอบถามพบว่า

แรงงานที่ใช้เป็นแรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้าง เช่นเดียวกับการพรวนดิน ความถี่ในการถอนหญ้าประมาณ 6.58 ครั้ง ค่าแรงถอนหญ้าโดยเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 1,142.23 บาท กล่าวคือ สำหรับฟาร์มขนาดเล็ก 1,193.47 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 1,183.53 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 1,049.69 บาทต่อไร่

- ค่าแรงปลูกซ่อม หลังจากปลูกต้นหน่อไม้ฝรั่ง

ในแปลงถาวรได้ 1-2 เดือน เกษตรกรจะพบว่า มีต้นที่ตายหรือเหี่ยวเฉา ซึ่งต้องปลูกซ่อม โดยจากการสอบถามพบว่า เกษตรกรจะปลูกซ่อมในช่วงปีแรกของการปลูก คือประมาณ 2.47 ครั้งต่ออายุการปลูกแรงงานที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือน โดยฟาร์มขนาดเล็กจะใช้แรงงานปลูกซ่อมมากที่สุดคือ 129.36 บาทต่อไร่ ลำดับต่อมาคือขนาดกลาง 107.93 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 82.00 บาทต่อไร่ หรือคิดเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 106.43 บาทต่อไร่

- ค่าแรงให้น้ำ การให้น้ำสำหรับแปลงหน่อไม้ฝรั่งนั้น

เกษตรกรจะให้น้ำแบบ Fallow System มีผู้ควบคุมการไหลของน้ำให้เข้าตามร่องที่ต้องการโดยใช้ดินกั้นตามท้ายร่องเพื่อไม่ให้เข้าร่องอื่นจนกว่าจะได้ปริมาณตามต้องการ จึงปิดร่องเดิมแล้วเปิดร่องอื่นต่อไป การให้น้ำระยะแรกนี้เกษตรกรจะให้ประมาณ 2-3 วันต่อ 1 ครั้ง แรงงานที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือน โดยคิดค่าเสียโอกาสตามอัตราค่าจ้างท้องถิ่น คือ 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน โดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรจะใช้เวลาให้น้ำประมาณ 3 ชั่วโมงต่อไร่ คิดเป็นค่าแรงเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 1,038.70 บาท กล่าวคือ สำหรับฟาร์มขนาดเล็กจะใช้แรงงานมากที่สุดคือ 1,272.13 บาทต่อไร่ รองมาคือขนาดกลาง 1,095.73 บาทต่อไร่ และต่ำสุดคือ ขนาดใหญ่ 748.25 บาทต่อไร่

- ค่าแรงใส่ปุ๋ย ในระยะแรกก่อนให้ผลผลิต เกษตรกร จะใส่ปุ๋ยคอกประมาณ 2 ครั้ง เพื่อให้ดินหน้าไม่แข็ง เจริญเติบโตและสมบูรณ์เต็มที่ แรงงานที่ใช้เฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดประมาณ 404.09 บาทต่อไร่ ได้แก่ ฟาร์มขนาดเล็ก 481.87 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 430.47 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 299.93 บาทต่อไร่

สำหรับการใส่ปุ๋ยเคมี เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยห่างจาก โคนต้น 15-20 เซนติเมตร แล้วกลบดินเพื่อไม่ให้หน้าชะล้างปุ๋ยออกหมด ค่าแรงในการใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดไร่ละ 454.12 บาท ซึ่งได้แก่ฟาร์มขนาดเล็ก 533.33 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 529.23 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 299.93 บาทต่อไร่

- ค่าแรงป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ในระยะแรก ของการปลูกก่อนการให้ผลผลิต เกษตรกรจะฉีดยาป้องกันและกำจัดศัตรูพืชประมาณ 1-2 ครั้ง โดยใช้แรงงานในครัวเรือน 76% แรงงานจ้าง 24% คิดค่าแรงในอัตรา 120 บาทต่อ 1 วัน-ทำงาน (ค่าแรงจ้างในท้องถิ่นเพื่อฉีดยากำจัดศัตรูพืช) แต่ละขนาดจะใช้แรงงานคิดเป็นมูลค่า 405.33 บาทต่อไร่ สำหรับฟาร์มขนาดเล็ก, 347.43 บาทต่อไร่สำหรับฟาร์มขนาดกลาง และ 318.41 บาทต่อไร่ สำหรับฟาร์มขนาดใหญ่ หรือ 357.37 บาทต่อไร่ สำหรับการเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด

4.3.1.2.2 ค่าวัสดุ

4.3.1.2.2.1 ค่าปุ๋ยรองพื้นในแปลงถาวร

- ค่าปุ๋ยคอก จากการสอบถามพบว่ามีเกษตรกร ใช้ปุ๋ยคอกรองพื้นเพียง 48% ปริมาณที่ใช้โดยเฉลี่ย 420 กิโลกรัมต่อไร่ มูลค่าโดยเฉลี่ย ทั้ง 3 ขนาด 208.75 บาทต่อไร่ ซึ่งได้แก่ ฟาร์มขนาดเล็ก 216.44 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 209.80 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 200.00 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.10)

- ค่าปุ๋ยเคมี จากการสอบถามพบว่าเกษตรกร ใช้ปุ๋ยเคมีรองพื้นเมื่อเตรียมดินเพียง 16% ปุ๋ยที่นิยมใช้รองพื้นได้แก่ปุ๋ยสูตร 15-15-15,

ตารางที่ 4.10 ปริมาณปุ๋ยและมูลค่าปุ๋ยที่ใช้ในการเตรียมดินแปลงถาวร

หน่วย : บาท

ปริมาณและมูลค่าปุ๋ยคอก

ปริมาณและมูลค่าปุ๋ยเคมี

ขนาดฟาร์ม	เกษตรกรที่ ใช้ปุ๋ย (ราย)	พื้นที่รวม (ไร่)	ปริมาณรวม (ก.ก.)	มูลค่ารวม (บาท)	ปริมาณและมูลค่าปุ๋ยคอก		ปริมาณและมูลค่าปุ๋ยเคมี					
					ปริมาณต่อ ไร่ ¹ (ก.ก.)	มูลค่าต่อไร่ ² (บาท)	เกษตรกร ที่ใช้ปุ๋ย (ราย)	พื้นที่รวม (ไร่)	ปริมาณรวม (ก.ก.)	มูลค่ารวม (บาท)	ปริมาณต่อไร่ ¹ (ก.ก.)	มูลค่าต่อไร่ ² (บาท)
ขนาดเล็ก	12	22.5	10,000	4,870.00	444.44	218.44	5	10.0	350	2,410.00	35.0	241.00
ขนาดกลาง	7	25.5	11,000	5,350.00	392.18	209.80	1	3.0	100	750.00	33.33	250.00
ขนาดใหญ่	4	28.0	11,500	5,600.00	410.70	200.00	2	13.0	450	2,880.00	34.15	221.50

1. ปริมาณปุ๋ยที่ใช้ต่อไร่ = $\frac{\text{ปริมาณรวม}}{\text{พื้นที่ที่ใช้ปุ๋ยรวม}}$

2. ค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่ = $\frac{\text{มูลค่าปุ๋ยรวม}}{\text{พื้นที่ที่ใช้ปุ๋ยรวม}}$

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

16-16-16, 20-20-0 โดยใช่ประมาณ 35 กิโลกรัมต่อไร่ มูลค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 237.50 บาทต่อไร่ ขนาดฟาร์มที่เสียค่าใช้จ่ายค่าปุ๋ยเคมีมากที่สุดคือ ขนาดกลาง 250.00 บาทต่อไร่ รองมาคือขนาดเล็ก 241.00 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่เสียค่าใช้จ่าย น้อยที่สุดคือ 221.50 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 4.10)

4.3.1.2.2.2 ค่าปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชที่ใช้ในการดูแลรักษา¹

(ก่อนให้ผลผลิต)

- ค่าปุ๋ยคอก การใส่ปุ๋ยนั้น เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยคอก ในปริมาณเท่า ๆ กันในแต่ละปี การซื้อปุ๋ยจะซื้อ เหมามาใส่รถ 6 ล้อ (น้ำหนักโดยเฉลี่ย .5 ตัน) ในราคาเฉลี่ย 2,000-2,500 บาท มูลค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด เท่ากับ 517.59 บาทต่อไร่ ซึ่งได้แก่ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เฉลี่ยไร่ละ 549.66 529.31 และ 473.79 บาทตามลำดับ

- ค่าปุ๋ยเคมี จากการสอบถามพบว่า ปุ๋ยที่นิยมใช้ ดูแลรักษาต้นหน่อไม้ฝรั่งได้แก่

ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยอื่นเช่น 16-16-16, 20-20-0, ยูเรีย	มี 80%
ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 และ 20-20-0	มี 6%
ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-16 และยูเรีย	มี 4%
ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และยูเรีย-ไนโตรเจน	มี 6%

มูลค่าปุ๋ยเคมีที่ใช้เฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดไร่ละ 1,044.34 บาท โดยฟาร์มขนาดใหญ่จะเสียค่าใช้จ่ายมากที่สุดคือ 1,219.27 บาทต่อไร่ รองลงมาคือขนาดกลาง 1,127.00 บาทต่อไร่ และขนาดเล็ก 786.75 บาทต่อไร่

- ค่ายากำจัดศัตรูพืช จากการสำรวจพบว่าเกษตรกร ไม่นิยมใช้ยาป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเท่าใดนัก ทั้งนี้เนื่องจากไม่ค่อยมีโรคที่ชรบควน เว้นแต่

¹ ตัวเลขที่ได้มานั้น ได้จากการประมาณจากตารางที่ 4.14 ในช่วง 8 เดือนก่อน ให้ผลผลิต.

โรค Rust ที่มีระบาดในหน้าฝน และจะหายไปเมื่อเข้าหน้าแล้งและหน้าหนาว ดังนั้น จึงพบว่ามีเกษตรกรใช้ยากำจัดศัตรูพืชเพียง 42% ยาที่นิยมใช้ได้แก่ แรกอโซ ซึ่งหาซื้อ จากสหกรณ์การเกษตรหุบกระพง จำกัด ในราคา 140 บาทต่อ 1 ขวด (1 ลิตร) แต่ละ ครั้งจะใช้ประมาณ 0.4 ลิตรต่อไร่ ผสมน้ำ 0.1 ลิตรต่อน้ำ 1 ปีบ มูลค่ายากำจัดศัตรูพืช เฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดไร่ละ 99.29 บาท โดยฟาร์มขนาดกลางจะเสียค่าใช้จ่ายมากที่สุด คือ 121.13 บาทต่อไร่ รองลงมาคือขนาดใหญ่ 108.85 บาทต่อไร่ และขนาดเล็กเสียค่าใช้จ่าย น้อยที่สุดคือ 67.88 บาทต่อไร่

4.3.1.2.2.3 ค่าน้ำ เกษตรกรจะต้องเสียค่าน้ำให้กับกรมส่งเสริม การสหกรณ์เดือนละ 200 บาท โดยได้รับน้ำวันเว้นวัน วันละ 3-4 ชั่วโมง โดยเกษตรกร จะสร้างบ่อเก็บน้ำไว้ใช้ และสูบน้ำขึ้นมาใช้ในยามขาดแคลน ซึ่งพบว่าเกษตรกรจะใช้น้ำเพื่อ ดันหน่อไม้ฝรั่งประมาณ 50% ที่เหลือจะใช้ในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็คือเกษตรกรจะใช้น้ำ ราวเดือนละ 100 บาท นั้นเอง

4.3.1.2.2.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เกษตรกรส่วนใหญ่จะต้องสูบน้ำ ขึ้นมาใช้เพิ่มเติม เพื่อให้หน้าแกดันหน่อไม้ฝรั่งอย่างเพียงพอ น้ำมันเชื้อเพลิงที่เกษตรกรใช้ นั้นมี 2 ประเภท คือ น้ำมันดีเซล และน้ำมันเบนซิน ซึ่งเกษตรกรจะซื้อจากร้านค้าในราคา ลิตรละ 8.00 บาทสำหรับน้ำมันดีเซล 12.50 บาทสำหรับน้ำมันเบนซิน มูลค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ใช้โดยเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด 896.14 บาทต่อไร่ คือ ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาด- ใหญ่ เฉลี่ยไร่ละ 928.77 , 918.89 และ 840.76 บาท ตามลำดับ

4.3.1.2.3 อุปกรณ์และเครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ในการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่ง (ตารางที่ 4.11)

- บ่อน้ำ (ในกรณีที่ที่ดินอยู่ติดกับอ่างเก็บน้ำ หรือคลองชลประทาน สามารถละเว้นได้) ในฤดูแล้งเป็นช่วงที่ต้นหน่อไม้ฝรั่งต้องการน้ำมาก เกษตรกร- จึงต้องสำรองน้ำส่วนหนึ่งไว้ให้ต้นหน่อไม้ฝรั่ง ด้วยเหตุนี้เกษตรกรจึงต้องขุดบ่อน้ำไว้ใช้ แต่ถ้าที่ดินนั้นตั้งอยู่ติดกับอ่างเก็บน้ำ หรือคลองชลประทานก็ไม่ต้องขุดบ่อน้ำ ค่าใช้จ่ายในการขุดบ่อน้ำนั้นขึ้นกับขนาดของบ่อและวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ เกษตรกรส่วนใหญ่

ส่วนใหญ่ใช้วิธีการฝังร่อง 10-11 ร่อง ในราคาร่องละ 65-70 บาท ใช้แรงในการขุดประมาณ 3-4 แรง แต่บางรายก็ใช้วิธีการขุดบ่อฉาบปูนซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง คือราว 2,500 -3,500 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของบ่อที่ต้องการ

- เครื่องสูบน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้เครื่องสูบน้ำเพื่อสูบน้ำจากบ่อและคลองชลประทาน เครื่องสูบน้ำมีอีท้อและกำลังแรงม้าต่าง ๆ กัน มีทั้งเครื่องสูบน้ำที่ใช้ไฟฟ้า น้ำมัน เบนซิน หรือน้ำมันดีเซล ฟาร์มที่มีขนาดเล็กใช้เครื่องสูบน้ำ 2.5 แรง ฟาร์มขนาดกลางใช้เครื่องสูบน้ำ 2.5 แรง และ 5 แรง ฟาร์มขนาดใหญ่ใช้เครื่องสูบน้ำขนาด 5 แรง ราคาเครื่องสูบน้ำขึ้นอยู่กับขนาดคุณภาพและลักษณะของเครื่องยนต์

- เครื่องพ่นยา ฟาร์มแต่ละแห่งจะใช้เครื่องพ่นยาที่มีขนาดและลักษณะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปริมาณการใช้งาน จากการสอบถามพบว่า เครื่องพ่นยาที่ใช้มีชนิดและราคาดังนี้

เครื่องพ่นยาฉีดพ่นพร้อมคันโยกสะพายหลัง ขนาด 8 ลิตร ราคา 350 บาท

เครื่องพ่นยาฉีดพ่นพร้อมคันโยกสะพายหลัง ขนาด 17 ลิตร ราคา 900 บาท

เครื่องพ่นยาฉีดพ่นพร้อมคันโยกสะพายหลัง ขนาด 25 ลิตร ราคา 1,200 บาท

- ท่อส่งน้ำแอสลอนและค่าติดตั้ง เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้ท่อน้ำแอสลอน เนื่องจากไม่เป็นสนิมและติดตั้งง่าย ท่อแอสลอนมีขายเป็นท่อนยาวท่อนละ 4 เมตร ซึ่งในที่นี้กำหนดให้ระยะจากแหล่งสูบน้ำถึงฟาร์มห่างกัน 60 เมตร ราคาต่อหน่วยของท่อแอสลอน (4 เมตร) ราคาท่อนละ 116 บาท (ท่อขนาด 3") ซึ่งรวมค่าติดตั้ง 60 บาท ต่อ 1 ฟาร์ม (การติดตั้งอุปกรณ์ใช้คนงาน 1.5 คน ทำเสร็จภายใน 1 วัน) หรือเท่ากับ $116 \times 15 = 1,740 + 60 = 1,800$ บาทต่อไร่

- สายยางไนลอน เกษตรกรจะต้องสายยางจากท่อส่งน้ำเข้าแปลงหน้าไม้ฝรั่ง โดยใช้สายยางพลาสติกขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2"-3" ราคาโดยเฉลี่ยประมาณเมตรละ 28-30 บาท

ตารางที่ 4.11 รายละเอียดการลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรอุปกรณ์การเกษตรต่อไร่ต่อปี

หน่วย : บาท

ลำดับที่	รายการ	ขนาดเล็ก					ขนาดกลาง					ขนาดใหญ่				
		จำนวน (หน่วย)	มูลค่าที่ซื้อหรือสร้าง ² (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท)	อายุการใช้งาน ¹ (ปี)	ค่าเสื่อมราคา ³ (บาท/ไร่)	จำนวน (หน่วย)	มูลค่าที่ซื้อหรือสร้าง (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ไร่)	จำนวน (หน่วย)	มูลค่าที่ซื้อหรือสร้าง (บาท/หน่วย)	มูลค่ารวม (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ไร่)
1	บ่อเก็บน้ำ (ค่าขุด+คารอง)	2	2,500-3,000	5,500.00	15	9.84	16	780-1,200	15,220.00	15	16.11	5	730-1,300	5,450.00	15	3.60
2	เครื่องสูบน้ำ (เบนซิน) 2.5 แรง	21	3,500.00	73,500.00	10	187.32	11	3,500.00	133,000.00	10	211.11	-	-	-	-	
3	เครื่องสูบน้ำ (ดีเซล) 5 แรง	-	-	-	-	-	7	13,500.00		10	13,500.00	189,000.00	10	187.13		
4	เครื่องพ่นยาสะพ่ายหลัง	15.6	350.00, 900.00	10,650.00	8	35.74	8.10	800.00-1,200.00	19,200.00	8	38.10	16	1,200.00	19,200.00	8	23.76
5	ท่อส่งน้ำแอสลอน+คาติคตั้ง	10	120.00 (4 ม.)	18,000.00	15	32.22	11	120.00 (4 ม.)	19,800.00	15	20.95	9	120.00 (4ม.)	16,200.00	15	10.69
6	สายยางไนลอน (1 1/2 - 25 เมตร)	15	750.00	11,250.00	5	60.40	14	750.00	10,500.00	5	33.33	6	750.00	4,500.00	5	8.91
7	ถังผสมยา (ขนาดเล็ก)	45	40.00	1,800.00	3	16.11	63	40.00	2,520.00	3	13.33	67	40.00	2,680.00	3	8.84
8	มีดคายหญ้า	56	60.00	3,360.00	3	30.07	67	60.00	4,020.00	3	21.27	74	60.00	4,440.00	3	14.85
9	จอบ	51	60.00	3,060.00	2	41.07	74	60.00	4,440.00	2	35.24	87	60.00	5,220.00	2	25.84
10	เสียม	44	25.00	1,100.00	2	14.77	59	25.00	1,475.00	2	11.71	68	25.60	1,700.00	2	8.42
11	มีดเล็ก	36	15.00	540.00	1	14.50	36	15.00	540.00	1	8.57	48	15.00	720.00	1	7.13
12	บุงกี	55	35.00	1,825.00	1	51.68	76	35.00	2,660.00	1	42.22	85	35.00	2,975.00	1	29.46
13	การไถ	25	70.00	1,750.00	2	23.48	32	70.00	2,240.00	2	17.78	47	70.00	3,290.00	2	16.29
รวม				132,435.00					215,615.00					253,375.00		
เงินลงทุน/ไร่				3,555.30					3,422.46					2,528.47		
ค่าเสื่อมราคา/ไร่						527.22					469.72					341.42

- อายุการใช้งานและจำนวนหน่วยที่ใช้ - ได้จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหมฝรั่ง
- ราคาค่าหน่วย ; เป็นราคาตลาดในปี 2526/2527 ซึ่งสอบถามจากเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหมฝรั่งและร้านค้าบริเวณใกล้เคียง
- ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี = $\frac{\text{จำนวนเงินรวม} - \text{ราคาซาก}}{\text{อายุการใช้งาน}} \div \text{ขนาดพื้นที่รวม}$

หมายเหตุ : ความยาวของท่อแอสลอนและสายยางไนลอน เป็นความยาวโดยเฉลี่ยที่ได้จากการสอบถาม

- ถังผสมยา เกษตรกรใช้ถังผสมยา, ปู่ยให้เข้ากัน ราคาโดยเฉลี่ยใบละ 40 บาท

- เครื่องมือต่าง ๆ เกษตรกรจะใช้เครื่องมือในการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง โดยมีราคาโดยเฉลี่ยดังนี้

มีดตายหญ้า	ราคาอันละ	50-70 บาท
จอบ	ราคาอันละ	50-70 บาท
เสียม	ราคาอันละ	20-25 บาท
มีดเล็ก	ราคาอันละ	10-15 บาท
บั้งก็	ราคาอันละ	35-40 บาท
กรรไกรตัดยอดราก	ราคาอันละ	60-80 บาท

4.3.2 ค่าใช้จ่ายประจำ ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

4.3.2.1 ค่าใช้จ่ายในแปลงถาวร (เมื่อให้ผลผลิต)

4.3.2.1.1 ค่าแรง

4.3.2.1.1.1 ค่าแรงดูแลรักษาต้นหน่อไม้ฝรั่ง

(เมื่อให้ผลผลิต) หลังจากทีปลูกหน่อไม้ฝรั่งในแปลงถาวรได้ 7-8 เดือน หรือ 1 ปี นับแต่เพาะเมล็ดพันธุ์ ต้นหน่อไม้ฝรั่งก็จะเริ่มให้ผลผลิต เกษตรกรจะต้องดูแลรักษาแปลงหน่อไม้ฝรั่ง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี จนกว่าจะหมดอายุและรื้อถอนทิ้ง เป็นเวลานานถึง 3 ปี นับแต่เริ่มให้ผลผลิต ซึ่งค่าแรงที่ใช้ในการดูแลรักษามีดังต่อไปนี้

- ค่าแรงพรวนดิน จากการสอบถามพบว่า เกษตรกรจะพรวนดินโดยเฉลี่ย 9.33 ครั้งต่อปี แต่ครั้งใช้แรงงาน 5.41 แรงต่อไร่ (151.49 แรง ÷ 28 ครั้ง) ค่าแรงเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดไร่ละ 2,019.69 บาทต่อปี กล่าวคือ ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เฉลี่ยปีละ 2,139.06, 2,016.00 และ 1,904.00 บาทต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.12)

- ค่าแรงถอนหญ้า จากการสอบถามพบว่า เกษตรกรจะถอนหญ้าโดยเฉลี่ย 9.87 ครั้งต่อปี แต่แต่ละครั้งใช้แรงงาน 4.34 แรงต่อไร่ (128.51 ÷ 29.62 ครั้ง) ค่าแรงเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 1,713.39 บาทต่อปี โดยฟาร์มขนาดเล็กจะใช้ค่าแรงมากที่สุดคือ ไร่ละ 1,970.21 บาทต่อปี รองมาคือ ขนาดกลาง ไร่ละ 1,775.30 บาทต่อปี และขนาดใหญ่ไร่ละ 1,574.65 บาทต่อปี (ตารางที่ 4.12)

- ค่าแรงให้น้ำ เกษตรกรจะให้น้ำสำหรับแปลงถาวร 3-4 วันต่อ 1 ครั้ง หรือประมาณ 9 ครั้งต่อเดือน (108 ÷ 12) แต่แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมงต่อไร่ (38.95 แรง ÷ 108 ครั้ง) × 8 ชั่วโมง โดยฟาร์มขนาดเล็กจะใช้แรงงานมากที่สุดคือ ไร่ละ 1,908.19 บาทต่อปี รองมาคือขนาดกลางไร่ละ 1,643.60 บาทต่อปี ต่ำสุดคือขนาดใหญ่ไร่ละ 1,122.37 บาทต่อปี หรือเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 1,558.08 บาทต่อปี (ตารางที่ 4.12)

- ค่าแรงใส่ปุ๋ย จากการสอบถามพบว่า เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยคอก 2.93 ครั้งต่อปี ในปริมาณที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยใส่ในช่วงก่อนฝนตกราวเดือนพฤษภาคม และระยะหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตไปได้ 3-4 เดือน แรงงานที่ใช้เป็นแรงงานจ้าง และแรงงานในครัวเรือน ค่าแรงใส่ปุ๋ยคอกเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดไร่ละ 606.13 บาทต่อปี โดยฟาร์มขนาดเล็กจะใช้แรงงานมากที่สุดไร่ละ 722.80 บาทต่อปี รองมาคือขนาดใหญ่ไร่ละ 645.70 บาทต่อปี และขนาดกลางไร่ละ 449.90 บาทต่อปี (ตารางที่ 4.12)

สำหรับปุ๋ยเคมี จากการสอบถามพบว่า เกษตรกรนิยมใช้ปุ๋ยเคมีมากกว่าปุ๋ยคอก ทั้งนี้เพราะสะดวกและหาซื้อได้ง่าย โดยใส่ประมาณ 5 ครั้งต่อปี ค่าแรงใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ปีละ 681.18 บาทต่อไร่ ซึ่งได้แก่ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่เฉลี่ยไร่ละ 800.00 793.65 และ 449.90 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 4.12)

- ค่าแรงพ่นยาและกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรส่วนใหญ่จะจ้างแรงงานในการฉีดยากำจัดศัตรูพืช โดยเสียค่าแรง 120 บาทต่อ 1 วันทำงาน ความถี่ในการฉีดประมาณ 3 ครั้งต่อปี ค่าแรงเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด ไร่ละ 535.59 บาท ได้แก่ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เฉลี่ยไร่ละ 608.00 521.14 และ 477.62 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 จำนวนแรงและค่าแรงในการดูแลรักษาแปลงถาวรของหนองไม้ฝรั่งต่อไร่ต่อปี

หน่วย : บาท

ประเภทแรงงาน	ขนาดฟาร์ม	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนพื้นที่รวม (ไร่)	จำนวนครั้งต่อปี (ครั้ง)	จำนวนหน่วยรวมต่อปี (แรง)	ค่าแรงรวมต่อปี (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่			
							อัตราค่าแรง ¹ (บาท/วันทำงาน)	จำนวนครั้งต่อปี ² (ครั้ง)	จำนวนหน่วยต่อปี ³ (แรง)	ค่าแรงต่อปี ⁴ (บาท)
การพรวนดิน	ขนาดเล็ก	21	37.25	204	1,992.0	79,880.00	40.00	9.71	53.48	2,139.06
	ขนาดกลาง	18	63.0	146	3,176.0	127,040.00	40.00	8.11	50.41	2,016.00
	ขนาดใหญ่	11	101.0	112	4,808.0	192,320.00	40.00	10.18	47.60	1,904.00
การถอนหญ้า	ขนาดเล็ก	20	35.75	192	1,600.0	64,000.00	40.00	10.67	44.76	1,790.21
	ขนาดกลาง	16	57.5	152	2,552.0	102,080.00	40.00	9.5	44.38	1,775.30
	ขนาดใหญ่	11	101.0	104	3,876.0	159,040.00	40.00	9.45	39.37	1,574.65
การปลูกซ่อม (เฉพาะปีที่ 1)	ขนาดเล็ก	20	35.25	39	114.00	4,559.94	40.00	1.95	3.23	129.36
	ขนาดกลาง	18	63.0	51	170.00	6,799.59	40.00	2.83	2.70	107.93
	ขนาดใหญ่	11	101.0	29	207.05	8,282.00	40.00	2.64	2.05	82.00
การให้น้ำ	ขนาดเล็ก	21	37.25	2,494	1,777.0	71,080.00	40.00	118.76	47.70	1,908.19
	ขนาดกลาง	18	63.0	2,377	2,589.0	103,547.00	40.00	132.06	41.10	1,643.60
	ขนาดใหญ่	11	101.0	807	2,833.99	113,359.60	40.00	73.37	28.06	1,122.37
การใส่ปุ๋ยคอก	ขนาดเล็ก	20	37.25	68	673.0	26,920.00	40.00	3.24	18.07	722.80
	ขนาดกลาง	18	63.0	49	1,017.0	40,680.00	40.00	2.72	16.14	645.70
	ขนาดใหญ่	11	101.0	21	1,136.0	45,440.00	40.00	1.91	11.25	449.90
การใส่ปุ๋ยเคมี	ขนาดเล็ก	21	37.25	98	742.0	29,680.00	40.00	4.67	20.0	800.00
	ขนาดกลาง	18	63.0	101	1,250.0	50,000.00	40.00	5.61	19.94	793.65
	ขนาดใหญ่	11	101.0	21	1,136.0	45,440.00	40.00	1.91	11.25	449.90
การหนายาป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช	ขนาดเล็ก	4	7.5	11	38.0	4,660.00	120.00	2.75	5.07	608.00
	ขนาดกลาง	6	17.5	18	76.0	9,120.00	120.00	3.00	4.34	521.14
	ขนาดใหญ่	11	101.0	25	402.0	48,240.00	120.00	2.27	3.98	477.62

1. อัตราค่าแรง = $\frac{\text{ค่าแรงต่อปี}}{\text{จำนวนหน่วยต่อปี}}$
2. จำนวนครั้งเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี = $\frac{\text{จำนวนครั้งต่อปี}}{\text{จำนวนเกษตรกร}}$
3. จำนวนหน่วยเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี = $\frac{\text{จำนวนหน่วยต่อปี}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$
4. ค่าแรงเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี = $\frac{\text{ค่าแรงรวมต่อปี}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$

4.3.2.1.1.1 ค่าแรงงานเก็บเกี่ยวและคัดหน่อ เกษตรกรจะเก็บหน่อทุกวันในตอนเช้า เว้นแต่อากาศหนาวจัด ร้อนจัด หรือฝนตกชุก หน่ออาจลดลงหรือไม่มีเลย กล่าวคือ เกษตรกรจะเก็บทุกวันในฤดูร้อนและฤดูฝน ฤดูหนาวจะเก็บประมาณ 27 วันต่อเดือน หน่อจะมากที่สุดราวเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน หลังจากนั้นจะลดลง (ตารางที่ 4.13)

ในการเก็บเกี่ยวนั้น เกษตรกรจะเก็บหน่อเขียวที่พื้นดินประมาณ 10-12 นิ้ว โดยใช้มือขุดดินรอบ ๆ หน่อแล้วใช้มือหักโคน เมื่อเก็บเสร็จแล้ว จะนำมาคัดหน่อออกเป็นเกรดต่าง ๆ ดังนี้

- เกรด A. หน่อขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง มากกว่า 8 มิลลิเมตรขึ้นไป
- เกรด B. หน่อขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 6-8 มิลลิเมตร
- เกรด C. หน่อขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง น้อยกว่า 6 มิลลิเมตร

หลังจากคัดเกรดแล้ว เกษตรกรจะมัดด้วยยางเป็นกำ ๆ กำละ 1 กิโลกรัม เพื่อจัดระดับและตัดโคนทิ้งบ้าง จากนั้นจึงนำไปส่งสหกรณ์ภายในเวลา 11.00 นาฬิกา เพื่อให้เจ้าหน้าที่คัดหน่ออย่างละเอียดและจัดบันทึกต่อไป

สำหรับแรงงานที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวและคัดหน่อจะใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง จำนวนครั้งในการเก็บเกี่ยวต่อปีประมาณ 348 ครั้ง หรือ 29 วันต่อเดือน แรงงานที่ใช้เป็นแรงงานในครัวเรือน 42% แรงงานจ้าง 18% อีก 40% เป็นการจ้างแรงงานร่วมกัน โดยคิดค่าแรง 40 บาทต่อ 1 วันทำงาน หรือชั่วโมงละ 5 บาท ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวต่อปีโดยเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด 3,679.82 บาทต่อไร่ ซึ่งได้แก่ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เฉลี่ยไร่ละ 3,885.00, 3,588.57 และ 3,565.90 บาท ต่อไร่ต่อปี ตามลำดับ

หน่วย : บาท

ตารางที่ 4.13 จำนวนแรงและค่าแรงที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อ (เก็บเกี่ยว + คัตหน่อ + ผึ่ง) ต่อไร่ต่อปี

ขนาดฟาร์ม	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนพื้นที่รวม (ไร่)	จำนวนแรงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อรวม ¹				ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อรวม ²				ความถี่ในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อต่อราย ³				จำนวนแรงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อต่อไร่ต่อปี ⁴				ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อต่อไร่ต่อปี ⁵			
			ฤดูฝน (แรง)	ฤดูแล้ง (แรง)	ฤดูหนาว (แรง)	รวม (แรง)	ฤดูฝน (บาท)	ฤดูแล้ง (บาท)	ฤดูหนาว (บาท)	รวม (บาท)	ฤดูฝน (ครั้ง)	ฤดูแล้ง (ครั้ง)	ฤดูหนาว (ครั้ง)	รวม (ครั้ง)	ฤดูฝน (แรง)	ฤดูแล้ง (แรง)	ฤดูหนาว (แรง)	รวม (แรง)	ฤดูฝน (บาท)	ฤดูแล้ง (บาท)	ฤดูหนาว (บาท)	รวม (บาท)
ขนาดเล็ก	21	37.25	1,415.0	882.48	1,320.16	3,618.0	5,680.00	3,5299.20	5,2805.40	144,720.00	120	102.76	118	342.76	37.99	23.65	35.44	97.13	1,519.46	947.63	1,417.30	3,885.00
ขนาดกลาง	18	63.0	2,221.34	1,517.78	1,913.04	5,652.0	8,853.00	60,711.60	76,521.60	226,080.00	120	113.33	120	353.20	35.26	24.09	30.37	89.71	1,410.37	983.68	1,214.83	3,588.57
ขนาดใหญ่	11	101.0	3,747.04	2,142.29	3,114.62	8,003.95	149,881.60	85,891.60	124,584.80	360,356.40	120	109.10	120	349.10	37.10	21.21	30.84	88.15	1,483.98	848.43	1,233.51	3,565.90

- 1. จำนวนแรงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อรวม = $\frac{\text{จำนวนชั่วโมงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อรวม}}{\text{จำนวนชั่วโมงในการทำงานต่อวัน} = 8 \text{ ชม.}}$
- 2. ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อรวม = ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อรวม × อัตราค่าแรงต่อ 1 วันทำงาน = 40 บาท
- 3. ความถี่ในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อต่อราย = $\frac{\text{จำนวนครั้งในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อ}}{\text{จำนวนเกษตรกร (ราย)}}$
- 4. จำนวนแรงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อต่อไร่ = $\frac{\text{จำนวนแรงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อรวม}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$
- 5. ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อต่อไร่ = $\frac{\text{ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวและคัตหน่อรวม}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3.2.2 ค่าวัสดุ

4.3.2.2.1 ค่าปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืช

- ค่าปุ๋ยคอก เกษตรกรใช้ปุ๋ยคอกโดยเฉลี่ยปีละ 1900 กิโลกรัมต่อไร่ มูลค่าโดยเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดปีละ 776.38 บาทต่อไร่ ซึ่งได้แก่ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เฉลี่ยไร่ละ 824.49, 793.97 และ 710.69 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 4.14)

- ค่าปุ๋ยเคมี เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีโดยเฉลี่ยปีละ 270 กิโลกรัมต่อไร่ มูลค่าเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดปีละ 1,566.51 บาทต่อไร่ โดยฟาร์มขนาดใหญ่ จะใช้ค่าปุ๋ยเคมีมากที่สุดคือปีละ 1,828.90 บาทต่อไร่ รองมาคือขนาดกลางปีละ 1,690.50 บาทต่อไร่ และขนาดเล็กใช้น้อยที่สุดคือ 1,180.13 บาทต่อไร่ต่อปี (ตารางที่ 4.14)

- ค่ายากำจัดศัตรูพืช เกษตรกรใช้ยากำจัดศัตรูพืช โดยเฉลี่ยปีละ 148.93 บาทต่อไร่ ได้แก่ฟาร์มขนาดเล็ก 101.82 บาทต่อไร่ ฟาร์มขนาดกลาง 181.70 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่ 163.27 บาทต่อไร่

4.3.2.2.2 ค่าน้ำ เกษตรกรจะใช้น้ำส่วนหนึ่งจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยเสียค่าใช้จ่ายเดือนละ 200 บาท แต่จากการสอบถามพบว่า เกษตรกรจะใช้น้ำภายในครอบครัวประมาณ 50% อีก 50% ก็จะใช้ในการให้น้ำกับต้นหน่อไม้ฝรั่ง ซึ่งก็คือ เกษตรกรจะเสียค่าน้ำเพื่อหน่อไม้ฝรั่งประมาณ 100 บาทต่อเดือน

4.3.2.2.3 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เกษตรกรจะใช้น้ำมันเพื่อสูบน้ำให้กับแปลงหน่อไม้ฝรั่ง เสียค่าน้ำมันเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาดปีละ 1,344.21 บาทต่อไร่ ได้แก่ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เฉลี่ยไร่ละ 1,393.15, 1,378.34 และ 1,261.14 บาทต่อปี ตามลำดับ (ตารางที่ 4.15)

4.3.2.3 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

4.3.2.3.1 ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ จากตารางที่ 4.16 แสดงแหล่งเงินกู้ของเกษตรกรที่ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง พบว่ามีเกษตรกร 30 รายที่กู้เงินจากแหล่งต่าง ๆ

ประเภทของปุ๋ย	ขนาดพื้นที่	จำนวนเกษตรกรที่ใช้ (ราย)	จำนวนพื้นที่รวม (ไร่)	จำนวนครั้งต่อปี (ครั้ง)	จำนวนหน่วยรวมต่อปี	มูลค่ารวมต่อปี (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่			
							ราคาเฉลี่ยหน่วยละ ¹ (บาท)	จำนวนครั้งที่ใช้ต่อปี ² (ครั้ง)	ปริมาณที่ใช้ต่อปี ³	มูลค่าต่อปี ⁴ (บาท)
ปุ๋ยคอก	ขนาดเล็ก	21	37.25	68	69,800 กก.	30,712.00	0.44	1.83	1,873.83 กก.	824.49
	ขนาดกลาง	18	63.0	49	122,000 กก.	50,020.00	0.41	0.78	1,938.50 กก.	733.97
	ขนาดใหญ่	11	101.0	21	194,000 กก.	71,780.00	0.37	0.21	1,920.79 กก.	710.89
ปุ๋ยเคมี	ขนาดเล็ก	21	37.25	98	7,600 กก.	43,960.00	5.78	2.63	204.00 กก.	1,180.13
	ขนาดกลาง	18	63.0	101	17,250 กก.	106,505.00	6.17	1.60	273.81 กก.	1,890.50
	ขนาดใหญ่	11	101.0	285	33,400 กก.	184,720.00	5.53	2.82	330.89 กก.	1,828.90
ยากำจัดศัตรูพืช	ขนาดเล็ก	3	5.5	11	4,000 CC.	560.06	0.14	2.0	727.27 CC.	101.82
	ขนาดกลาง	7	26.5	18	34,500 CC.	4,815.50	0.14	0.68	1,301.89 CC.	181.70
	ขนาดใหญ่	11	101.0	25	119,000 CC.	16,490.00	0.14	0.25	1,178.22 CC.	183.27

¹ ราคาเฉลี่ยหน่วยละ = $\frac{\text{มูลค่ารวมต่อปี}}{\text{จำนวนหน่วยรวมต่อปี}}$

² จำนวนครั้งที่ใช้ต่อไร่ต่อปี = $\frac{\text{จำนวนครั้งที่ใช้ต่อปี}}{\text{จำนวนพื้นที่ที่ใช้รวม}}$

³ ปริมาณที่ใช้ต่อไร่ต่อปี = $\frac{\text{จำนวนหน่วยต่อปี}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$

⁴ มูลค่าต่อไร่ต่อปี = $\frac{\text{มูลค่ารวมต่อปี}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$

ประเภท	ขนาดฟาร์ม	อายุ (ปีที่ปลูก)	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวน พื้นที่รวม (ไร่)	ปริมาณรวม (ลิตร)	จำนวนเงินรวม (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่		
							ราคาต่อลิตร ¹	ปริมาณ ² (ลิตร/ปี)	จำนวนเงิน ³ (บาท/ปี)
คํ้านํ้ามันเครื่องสูบน้ำ	ขนาดเล็ก	1-4	11	18.25	2,034	25,425.00	12.50*	111.45	1,393.15
	ขนาดกลาง	1-4	18	25.5 ⁰ , 37.5 ⁰⁰	3,132, 4,942.5	25,056.00, 61,780.00	8.00-12.50*	128.17	1,378.34
	ขนาดใหญ่	1-4	11	101.0	15,921	127,375.00	8.00**	157.63	1,281.14
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์	ขนาดเล็ก	1-4	21	37.25	-	2,060.00	-	-	55.30
	ขนาดกลาง	1-4	18	63.0	-	3,650.00	-	-	57.94
	ขนาดใหญ่	1-4	11	101.0	-	5,800.00	-	-	57.43

1. ราคาต่อลิตร ราคาคํ้านํ้ามันที่ขายในหุบกะพง - ปี 2527/2528

2. ปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี = $\frac{\text{ปริมาณรวม}}{\text{จำนวนพื้นที่รวม}}$

3. จำนวนเงินเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี = ปริมาณเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี × ราคาต่อลิตร

ยกเว้น : ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี = $\frac{\text{จำนวนเงิน}}{\text{จำนวนพื้นที่}}$

* ราคาคํ้านํ้ามัน 12.50 บาทต่อลิตร เป็นราคาคํ้านํ้ามันสำหรับเครื่องสูบน้ำมันเบนซิน

⁰ จำนวนพื้นที่ที่ใช้เครื่องสูบน้ำมันดีเซล

** ราคาคํ้านํ้ามัน 8.00 บาทต่อลิตร เป็นราคาคํ้านํ้ามันสำหรับเครื่องสูบน้ำมันดีเซล

⁰⁰ จำนวนพื้นที่ที่ใช้เครื่องสูบน้ำมันเบนซิน

และตารางที่ 4.17 แสดงวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมของเกษตรกรและดอกเบี้ยเงินกู้ในการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่ง โดยเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี จากการสอบถามเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรพบว่า เกษตรกรที่กู้เงินส่วนใหญ่จะถ่วงหน่อไม้ฝรั่งคืนเงินต้น จะยอมจ่ายดอกเบี้ยเงินรายปีเสมอ

4.3.2.3.2 ค่าซ่อมแซม เครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าซ่อมแซมที่เกษตรกรต้องจ่ายในแต่ละปี โดยคิดเฉลี่ยเท่ากันทุก ๆ ปี คือประมาณไร่ละ 55.30 บาทสำหรับฟาร์มขนาดเล็ก 57.94 บาทสำหรับฟาร์มขนาดกลาง และ 57.43 บาทสำหรับฟาร์มขนาดใหญ่ หรือ 56.90 บาทสำหรับการเฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด

4.3.2.3.3 ค่าเสื่อมราคา เครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร

อุปกรณ์การเกษตรที่ใช้จะต้องตัดค่าเสื่อมราคา เนื่องจากการใช้งาน โดยคิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายลงทุน (Capital Expenditure) และค่าใช้จ่ายประจำ (Revenue Expenditure) จะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายลงทุนของฟาร์มขนาดเล็กเท่ากับ 11,788.45 บาทต่อไร่ ขนาดกลางเท่ากับ 11,402.40 บาทต่อไร่ และขนาดใหญ่เท่ากับ 9,976.09 บาทต่อไร่ ซึ่งค่าใช้จ่ายลงทุนนี้จะตัดเป็นค่าใช้จ่ายตามประโยชน์ที่ได้รับในแต่ละปี และค่าใช้จ่ายประจำเท่ากับ 17,812.60, 17,185.57 และ 15,308.24 บาทต่อไร่ต่อปีตามลำดับ รวมเป็นต้นทุนต่อไร่ต่อปีเท่ากับ 21,742.08 บาท สำหรับฟาร์มขนาดเล็ก 20,986.37 บาท สำหรับฟาร์มขนาดกลาง และ 18,633.60 บาท สำหรับฟาร์มขนาดใหญ่

อนึ่ง จากตารางที่ 4.18 จะเห็นว่า ค่าแรงในการดูแลรักษาและเก็บเกี่ยวเป็นค่าใช้จ่ายที่มีเปอร์เซ็นต์สูงสุดของต้นทุนทั้งหมด คือ 53.06% (เฉลี่ยทุกขนาด) หรือ 55.35%, 52.34% และ 51.53% สำหรับฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ตามลำดับ (ทั้งนี้ไม่รวมถึงการดูแลรักษาก่อนให้ผลผลิต) อันดับรองลงมาคือค่าวัสดุที่ใช้ในการดูแลรักษา เช่น ค่าปุ๋ย ค่าน้ำ ค่าน้ำมัน เครื่องสูบน้ำ เป็นต้น

ตารางที่ 4.16 แหล่งเงินทุนและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งในโครงการพระราชดำริ

หน่วย : บาท

แหล่งเงินทุน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวมทั้ง 3 ขนาด	
	จำนวน(ฟาร์ม)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ)	จำนวน(ฟาร์ม)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ)	จำนวน(ฟาร์ม)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ)	จำนวนฟาร์ม	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ)
สหกรณ์	5	14.16	9	14.33	6	14.33	20	14.27
ธนาคารพาณิชย์ (ธ.ก.ส.)	2	15.00	4	14.50	1	15.00	7	14.83
บุคคลอื่น	1	37.50	1	35.00	1	40.00	3	37.5
รวม	8	-	14	-	8	-	30	60
เฉลี่ย	-	17.29	-	13.86	-	17.62	-	16.26

ธนาคารพาณิชย์ หมายถึง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

บุคคลอื่น หมายถึง ญาติ เพื่อนบ้าน พ่อค้า

ตารางที่ 4.17 จำนวนดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกรผู้ลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่งต่อไร่ต่อปี

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม	ดอกเบี้ยเงินกู้ ทั้งหมด บาท/ปี	วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม			ดอกเบี้ยเงินกู้ ที่ใช้ในการลงทุน ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง บาท/ปี	พื้นที่ สำหรับ เกษตรกร ที่กู้เงิน ไร่	ดอกเบี้ยเงินกู้ที่ใช้ในการ ลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่ง บาท/ไร่/ปี
		ใช้ลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ร้อยละ	ใช้ลงทุนปลูกพืชอื่น ร้อยละ	ใช้ในครัวเรือน ร้อยละ			
ขนาดเล็ก	22,300.00	41.25	26.25	32.50	9,198.75	18.5	497.23
ขนาดกลาง	32,960.00	49.45	20.55	30.00	16,298.72	38.0	428.91
ขนาดใหญ่	27,220.00	53.18	22.73	24.09	14,475.60	72.0	201.05
เฉลี่ย	27,493.33	47.96	23.16	28.88	13,324.36	42.83	375.73

เกษตรกรที่กู้เงินส่วนใหญ่ จะกู้ในช่วงปีแรกของการลงทุนในระยะที่ทำการบุกเบิกพื้นที่และปลูก (เป็นการกู้ระยะยาว) ดอกเบี้ยเงินกู้ที่ใช้ในการ

ลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่ง (บาท/ไร่/ปี) = $\frac{\text{ดอกเบี้ยเงินกู้ที่ใช้ในการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่ง}}{\text{จำนวนพื้นที่ที่มีการกู้}}$

ตารางที่ 4.18

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่งต่อไร่ ของเกษตรกรในโครงการพระราชดำริ หน่วย : บาท

ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		เฉลี่ยทุกขนาด	
	บาท/ไร่	ร้อยละ	บาท/ไร่	ร้อยละ	บาท/ไร่	ร้อยละ	บาท/ไร่	ร้อยละ
ก. ค่าใช้จ่ายในแปลงเพาะกล้า								
ก.1 ค่าแรง								
ค่าแรงเตรียมดิน								
- ค่าแรงบุก เบิกและปรับพื้นที่	67.65		63.83		51.48		60.99	
- ค่าแรงขย่ยหน้าดินและยกร่อง	32.75		33.52		20.75		29.00	
- ค่าแรงใส่ปุ๋ยรองพื้น	17.00		12.76		18.80		18.19	
ค่าแรงเพาะ เมล็ดพันธุ์								
- ค่าแรงขุดหลุมและหยอดเมล็ดพันธุ์	23.23		20.60		17.22		20.35	
- ค่าแรงใช้ฟางคลุมเมล็ดพันธุ์	10.77		7.20		7.72		8.56	
- ค่าแรงเอาฟางคลุมออก	8.05		7.32		4.77		6.71	
ค่าแรงดูแลรักษาแปลงเพาะกล้า								
- ค่าแรงพรวนดิน	109.60		85.38		91.45		95.48	
- ค่าแรงให้น้ำ	169.75		107.51		59.63		112.30	
- ค่าแรงถอนหญ้า	105.23		91.59		73.56		90.13	
- ค่าแรงใส่ปุ๋ย	12.86		12.36		10.79		12.00	
- ค่าแรงใส่ยากำจัดศัตรูพืช	3.45		4.34		2.95		3.58	
ค่าแรงขุดแยกต้นกล้า								
- ค่าแรงขุด-แยกต้นกล้า	63.89		47.62		35.64		49.05	
- ค่าแรงตัดยอด-รากต้นกล้า	31.41		23.17		22.47		25.08	
รวมค่าแรง	655.64	1.01	517.20	0.82	417.24	0.75	530.23	0.86
ก.2 ค่าวัสดุ								
ค่าเมล็ดพันธุ์								
	194.47		191.01		192.48		192.65	
ค่าฟาง								
	25.00		24.70		20.00		23.23	
ค่าปุ๋ยรองพื้น								
- ปุ๋ยคอก	18.18		18.38		18.83		18.46	
- ปุ๋ยเคมี	9.29		6.00		-		7.65	
ค่าปุ๋ยดูแลรักษาแปลงเพาะกล้า								
- ปุ๋ยคอก	48.78		52.00		40.00		46.93	
- ปุ๋ยเคมี	51.18		45.00		52.90		46.69	
- ยากำจัดศัตรูพืช	4.85		5.95		5.05		5.27	
ค่าน้ำ (25%)								
	200.00		200.00		200.00		200.00	
รวมค่าวัสดุ	551.75	0.85	543.04	0.88	529.26	0.95	543.88	0.89

ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		เฉลี่ยทุกขนาด	
	บาท/ไร่	ร้อยละ	บาท/ไร่	ร้อยละ	บาท/ไร่	ร้อยละ	บาท/ไร่	ร้อยละ
ข:ค่าใช้จ่ายในแปลงถาวร								
ข.1 ค่าแรง								
ค่าแรงเตรียมดิน								
-ค่าแรงบุกเบิกพื้นที่	138.84		144.52		112.97		131.38	
-ค่าแรงปรับพื้นที่	80.42		84.13		103.66		92.74	
-ค่าแรงขุดหน้าดิน	178.79		139.37		118.42		145.53	
-ค่าแรงยกร่อง	181.48		149.52		103.42		144.72	
-ค่าแรงใส่ปุ๋ยรองพื้น	127.23		83.77		80.00		100.33	
ค่าแรงปลูก								
-ค่าแรงจัดระยะและขุดหลุม	152.00		134.60		131.49		139.36	
-ค่าแรงปลูก-กลบดิน	98.11		74.44		54.26		74.94	
-ค่าแรงไถหน้าก่อน-หลังปลูก	22.27		18.54		14.02		18.28	
ค่าแรงดูแลรักษา (ก่อนให้ผลผลิต)								
-ค่าแรงทรวนดิน	1,426.04		1,344.00		1,268.33		1,346.48	
-ค่าแรงถอนหญ้า	1,193.47		1,163.53		1,049.69		1,142.23	
-ค่าแรงปลูกซ่อม	129.36		107.83		82.00		108.43	
-ค่าแรงไถหน้า	1,272.13		1,095.73		748.25		1,038.70	
-ค่าแรงใส่ปุ๋ยคอก	481.87		430.47		299.93		404.09	
-ค่าแรงใส่ปุ๋ยเคมี	533.33		529.10		299.93		454.12	
-ค่าแรงพ่นยาป้องกัน-กำจัดศัตรูพืช	405.33		347.43		318.41		357.37	
ค่าซ่อมแซม เครื่องจักรและอุปกรณ์	36.87		38.83		38.29		37.93	
รวมค่าแรง	6,463.34	9.91	5,915.71	9.40	4,824.00	8.63	5,734.61	9.34
ข.2 ค่าวัสดุ								
ค่าปุ๋ยรองพื้น								
-ปุ๋ยคอก	216.44		209.80		200.00		208.75	
-ปุ๋ยเคมี	241.00		250.00		221.50		237.50	
ค่าปุ๋ย-ยากำจัดศัตรูพืช (ก่อนให้ผลผลิต)								
-ปุ๋ยคอก	548.88		529.31		473.79		517.58	
-ปุ๋ยเคมี	786.75		1,127.00		1,218.27		1,044.34	
-ยากำจัดศัตรูพืช	87.88		121.73		108.85		99.29	
ค่าน้ำ (50%)	800.00		800.00		800.00		800.00	
ค่าน้ำมัน เครื่องสูบน้ำ	828.77		918.89		840.78		898.14	
รวมค่าวัสดุ	3,590.50	5.60	3,856.73	6.28	3,864.17	6.81	3,803.61	6.23
ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรอุปกรณ์การเกษตร	527.22	0.81	469.72	0.75	341.42	0.61	448.12	0.73
รวมค่าใช้จ่ายในการลงทุน	11,788.45	18.07	11,402.40	18.11	9,976.08	17.85	11,058.45	18.02
ค่าใช้จ่ายในปีที่ 1 ตัดจำหน่าย	3,929.48		3,800.80		3,325.36		3,888.15	

ค่าใช้จ่ายประจำในการปลูกหม่อนไหมฝรั่งในระยะที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อปี (ปีที่ 2-4)

หน่วย : บาท

ค่าใช้จ่ายประจำ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		เฉลี่ยทุกขนาด	
ก. แปลงเพาะกล้า	-	-	-	-	-	-	-	-
ข. แปลงถาวร								
ข.1 ค่าแรง								
ค่าแรงดูแลรักษา (เมื่อให้ผลผลิต)								
- ค่าแรงพรวนดิน	2,139.08		2,016.00		1,904.00		2,019.69	
- ค่าแรงถอนหญ้า	1,970.21		1,775.30		1,574.65		1,773.39	
- ค่าแรงให้น้ำ	1,908.19		1,643.60		1,122.37		1,558.05	
- ค่าแรงใส่ปุ๋ยคอก	722.80		645.70		449.90		606.13	
- ค่าแรงใส่ปุ๋ยเคมี	800.00		793.85		449.90		681.18	
- ค่าแรงพ่นยาป้องกัน+กำจัดศัตรูพืช	808.00		521.14		477.82		595.59	
ค่าแรงเก็บเกี่ยว-คัดหม่อน	3,885.00		3,588.57		3,585.90		3,679.82	
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์	55.30		57.94		57.43		56.89	
รวมค่าแรง	12,088.58	55.80	11,041.90	52.62	9,801.77	51.53	10,810.74	53.34
ข.2 ค่าวัสดุ								
ค่าปุ๋ย-ยากำจัดศัตรูพืช								
- ปุ๋ยคอก	824.49		793.97		710.69		776.38	
- ปุ๋ยเคมี	1,180.13		1,090.50		1,828.90		1,568.51	
- ยากำจัดศัตรูพืช	101.82		181.70		163.27		148.93	
ค่าน้ำ (50%)	1,200.00		1,200.00		1,200.00		1,200.00	
ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ	1,993.15		1,378.34		1,261.14		1,344.21	
รวมค่าวัสดุ	4,899.59	21.62	5,245.04	24.89	5,164.00	27.71	5,036.03	24.62
ค่าดอกเบี้ยเงินกู้	497.23	2.29	428.91	2.04	201.05	1.08	375.73	1.84
รวม	17,285.38	79.50	18,715.85	79.65	14,966.82	80.32	16,322.68	79.80
ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์	527.22	2.42	489.72	2.24	341.42	1.83	448.12	2.18
รวมค่าใช้จ่ายประจำ	17,812.60	81.93	17,185.57	81.89	15,308.24	82.15	16,788.80	81.98
ค่าใช้จ่ายปีที่ 1 ตัดจำหน่าย	3,929.48	18.07	3,800.80	18.11	3,325.36	17.85	3,688.15	18.02
ต้นทุนรวมค่าไร่ต่อปี	21,742.08	100.00	20,986.37	100.00	18,633.60	100.00	20,454.95	

4.4 รายได้จากการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง

รายได้จากการปลูกหน่อไม้ฝรั่งที่เกษตรกรได้จากการจำหน่ายนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละปี และราคาจำหน่ายที่สหกรณ์การเกษตรหุบกระพงจำกัดกำหนดขึ้นเพื่อรับซื้อจากเกษตรกร โดยสหกรณ์ฯ จะกำหนดราคาตามประเภทของหน่อและขนาดของหน่อ คือ หน่อขาว และหน่อเขียว สำหรับหน่อเขียวก็จะแบ่งขนาดออกเป็นเกรด A เกรด B และเกรด C ดังกล่าวข้างต้น

ปริมาณ

หน่อไม้ฝรั่งจะเก็บเกี่ยวหน่อได้เมื่อสิ้นปีที่ 1 ของการปลูก (ตั้งแต่เริ่มเพาะกล้า) เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวทุกวัน หากเห็นว่าต้นทรุดโทรมมาก ให้ผลผลิตต่ำก็จะทำการรื้อถอนทิ้งเพื่อปลูกใหม่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าต้นหน่อไม้ฝรั่งมีอายุสูงสุดเพียง 4 ปี ก็จะรื้อถอนทิ้ง ดังนั้นเกษตรกรจึงสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในสิ้นปีที่ 2-4 เป็นเวลา 3 ปี แต่ปริมาณที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละปีไม่เท่ากัน ขึ้นกับอายุของต้นหน่อไม้ฝรั่ง ปรกติผลผลิตจะสูงในช่วงปีที่ 1-2 หลังจากนั้นผลผลิตจะมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะในปีที่ 3 จะให้ผลผลิตลดลงมาก ทั้งนี้เพราะเกษตรกรเก็บหน่อเกือบทุกวัน ต้นจึงทรุดโทรมเร็ว ทำให้วงจรอายุต่ำมากเมื่อเทียบกับการปลูกหน่อไม้ฝรั่งในไต้หวัน ที่เก็บเกี่ยวเพียงสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง และมีวงจรอายุนานถึง 10-15 ปี

การคิดผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละปี จะใช้ปริมาณที่ได้จากการบันทึกข้อมูลการรับซื้อหน่อไม้ฝรั่งของสหกรณ์การเกษตรหุบกระพงจำกัด จำนวน 50 ราย มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยต่อไร่ โดยแยกตามอายุของต้นหน่อไม้ฝรั่ง

ในการเก็บเกี่ยวหน่อไม้ฝรั่งวันหนึ่ง ๆ นั้น โดยเฉลี่ยแล้วจะได้หน่อไม้ฝรั่ง เกรด A ประมาณ 0.90-1.31 กิโลกรัม/ไร่ เกรด B 0.79-0.95 กิโลกรัม/ไร่ และเกรด C 0.68-0.79 กิโลกรัม/ไร่ ส่วนหน่อขาวนั้น มีการเก็บเกี่ยวบ้างหากสหกรณ์ประกาศรับซื้อ แต่อย่างไรก็ตาม หน่อไม้ฝรั่งจะให้ผลผลิตแตกต่างกันตามฤดู โดยจะให้ผลผลิตมากที่สุดราว เดือน กรกฎาคม-พฤศจิกายน และจะลดลงในช่วงที่อากาศร้อนจัด หนาวจัดและฝนตกชุก เช่นช่วง เดือนมีนาคม-เมษายน และปลายเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงที่อากาศร้อนจัด และฝนตกชุก จึงทำให้ผลผลิตลดลง

โดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรผู้ลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่งจะได้ผลผลิตประมาณ 956-1052 กิโลกรัมต่อไร่ในปีที่ 1 1012-1104 กิโลกรัมต่อไร่ในปีที่ 2 และ 858-953 กิโลกรัมต่อไร่ในปีที่ 3 ต่อปี เป็นหน่อเกรด A ประมาณ 38% - 50% เกรด B ประมาณ 27%-35% และ เกรด C ประมาณ 24% - 31%

ราคา

การรับซื้อหน่อไม้ฝรั่งของสหกรณ์การเกษตรหุบกระพงนั้น คิดตามเกรด คือ

หน่อขาว - เป็นหน่ออ่อนสีขาว ขนาดยาว 6 นิ้ว เส้นผ่าศูนย์กลางโคนหน่อ 8 มิลลิเมตร ขึ้นไป ราคารับซื้อ 60 บาทต่อกิโลกรัม (จากการสอบถามนั้น-ไม่ปรากฏว่า สหกรณ์ประกาศรับซื้อหน่อขาว).

หน่อเขียว - แบ่งออกเป็น 3 เกรด

เกรด A หน่อสีเขียว เส้นผ่าศูนย์กลางโคนหน่อเกินกว่า 8 มิลลิเมตรขึ้นไป รับซื้อในราคา 30-45 บาทต่อกิโลกรัม

เกรด B หน่อสีเขียว เส้นผ่าศูนย์กลางโคนหน่อ 6-8 มิลลิเมตร รับซื้อในราคา 18-30 บาทต่อกิโลกรัม

เกรด C หน่อสีเขียว เส้นผ่าศูนย์กลางโคนหน่อต่ำกว่า 6 มิลลิเมตร รับซื้อในราคา 5-14 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 4.19)

รายได้

จากปริมาณผลผลิตและราคารับซื้อของสหกรณ์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น จะทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการขายหน่อไม้ฝรั่งสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ซึ่งจากการจัดบันทึกของเจ้าหน้าที่ผู้รับซื้อหน่อไม้ฝรั่งของสหกรณ์การเกษตรหุบกระพงจำกัดนั้น ปรากฏว่า เกษตรกรจะมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อไร่ดังนี้ (ตารางที่ 4.20)

ปีที่ 1 ฟาร์มขนาดเล็ก 24,637.00 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 24,480.46 บาทต่อไร่
ขนาดใหญ่ 24,952.68 บาทต่อไร่

ปีที่ 2 ฟาร์มขนาดเล็ก 25,912.57 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 27,179.79 บาทต่อไร่
ขนาดใหญ่ 26,925.41 บาทต่อไร่

ปีที่ 3 ฟาร์มขนาดเล็ก 20,389.05 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 21,766.41 บาทต่อไร่
ขนาดใหญ่ 22,183.51 บาทต่อไร่

เกษตรกรจะมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อไร่ประมาณ 392-498 บาทต่อ

1 สปีดาร์ สำหรับฟาร์มขนาดเล็ก 418-523 บาทต่อ 1 สปีดาร์ สำหรับฟาร์มขนาดกลาง
และ 426-518 บาทต่อ 1 สปีดาร์สำหรับขนาดใหญ่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรจะมีรายได้
มากที่สุดในปีที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากเป็นระยะที่ต้นหน่อไม้ฝรั่งเจริญเติบโตเต็มที่ หน่อเกรด A
จึงมีมาก สำหรับปีที่ 3 นั้นหน่อไม้ฝรั่งจะให้ผลผลิตลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะช่วงครึ่ง
ปีหลัง หน่อเกรด A ลดลงประมาณ 30-40% ของปีที่ 2 แต่ขณะเดียวกันหน่อเกรด B และ
เกรด C กลับลดลงไม่มากนัก กล่าวคือลดลงไม่เกิน 10% ของปีที่ 2 ซึ่งจะเห็นได้ว่าต้น
หน่อไม้ฝรั่งมีผลผลิตลดลงอย่างมากในช่วงเวลาเพียง 1 ปี ทำให้รายได้ลดลงอย่างรวดเร็ว
เร็วโดยเฉพาะรายได้จากหน่อเกรด A ซึ่งมีราคาสูงที่สุด อนึ่งปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้รายได้
ได้ในช่วงครึ่งปีหลังตกต่ำอย่างมากรุนแรงก็คือ การดูแลรักษาและความถี่ในการเก็บเกี่ยวทำให้
ให้ต้นหน่อไม้ฝรั่งทรุดโทรมลงอย่างรวดเร็ว

จากตารางที่ 4.21 เป็นการเปรียบเทียบต้นทุนและรายได้ในการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่ง
ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่าแรงในการดูแลรักษาและค่าแรงในการเก็บเกี่ยวและตัดหน่อ เป็นค่าใช้จ่าย
ที่มีผลต่อกำไรสุทธิมากที่สุด ดังนั้น หากเกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายนี้ได้จะมีประสิทธิ
ภาพ ก็จะทำให้มีกำไรสุทธิต่อไร่ต่อปีมากขึ้น

จากตารางที่ 4.21 เกษตรกรจะได้รับกำไรขาดทุนสุทธิ เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีดังนี้

ปีที่ 1 ฟาร์มขนาดเล็ก 2,894.92 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 3,494.09 บาทต่อไร่,
ขนาดใหญ่ 6,319.08 บาทต่อไร่

ปีที่ 2 ฟาร์มขนาดเล็ก 4,170.49 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 6,193.42 บาทต่อไร่
ขนาดใหญ่ 8,291.81 บาทต่อไร่

ปีที่ 3 ฟาร์มขนาดเล็ก -1,353.03 บาทต่อไร่ ขนาดกลาง 780.04 บาทต่อไร่
ขนาดใหญ่ 3,529.91 บาทต่อไร่

ดังนั้นเกษตรกรจะได้รับกำไรสุทธิต่อกิโลกรัมมากที่สุดในปีที่ 2 (หลังจากเริ่มให้ผลผลิต) คือ 4.08, 6.12, 7.51 บาท รองมาคือปีที่ 1 = 3.03, 3.32, 6.18 บาท และปีที่ 3 = -1.58, 0.84, 3.74 บาท สำหรับฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่าการลงทุนปลูกหน่อไม้ฝรั่งในฟาร์มขนาดใหญ่จะให้กำไรสุทธิต่อไร่ต่อปี และกำไรสุทธิต่อกิโลกรัมมากที่สุด รองลงมาคือฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดเล็กซึ่งน้อยที่สุด

ความเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับราคาที่ได้รับจากการขายของเกษตรกร ปรากฏว่าเกษตรกรร้อยละ 91 พอใจในราคาซื้อขายดังกล่าว ร้อยละ 9 ไม่พอใจ เนื่องจากราคาที่สหกรณ์ฯ กำหนดขึ้นเคลื่อนไหวขึ้นลงตลอดเวลา (ตารางที่ 4.22)

ในการกำหนดขนาด หรือเกรดที่รับซื้อของสหกรณ์ฯ นั้น ปรากฏว่าเกษตรกรร้อยละ 73 พอใจ ร้อยละ 27 ไม่พอใจ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รับซื้อไม่มีมาตรฐานการวัด คัดหน่อที่แน่นอน ควรมีเครื่องมือวัดที่มีมาตรฐาน (ตารางที่ 4.23)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.19 ราคาโดยเฉลี่ยต่อกิโลกรัมของหน่อไม้ฝรั่งแยกตามเกรด (ราคาปรับซื้อของสหกรณ์)

หน่วย : บาท

ระยะเวลา	ราคาต่อกิโลกรัม (บาท)			ระยะเวลา	ราคาต่อกิโลกรัม (บาท)		
	เกรด A	เกรด B	เกรด C		เกรด A	เกรด B	เกรด C
พฤษภาคม สัปดาห์ที่ 1	35.14	28.00	7.00	พฤศจิกายน สัปดาห์ที่ 1	30.00	18.00	6.00
- " 2	38.00	28.00	7.00	- " 2	30.00	18.00	6.00
- " 3	38.00	28.00	7.00	- " 3	30.00	18.00	6.00
- " 4	36.29 36.86	28.00 28.00	7.00 7.00	- " 4	30.00 30.00	18.00 18.00	6.00 6.00
มิถุนายน สัปดาห์ที่ 1	36.00	28.00	7.00	ธันวาคม สัปดาห์ที่ 1	35.00	18.00	6.00
- " 2	36.00	28.00	5.00	- " 2	40.00	25.00	8.00
- " 3	34.38	25.00	5.00	- " 3	40.00	23.57	8.00
- " 4	34.00	22.40	5.00	- " 4	40.00	20.00	8.00
- " 5	35.70 35.22	22.00 25.08	5.00 5.40	- " 5	45.00 40.00	20.00 21.31	8.00 7.60
กรกฎาคม สัปดาห์ที่ 1	36.00	22.00	5.00	มกราคม สัปดาห์ที่ 1	45.00	20.00	8.00
- " 2	36.00	22.00	5.00	- " 2	45.20	20.00	8.00
- " 3	36.00	22.00	5.00	- " 3	43.57	20.00	8.00
- " 4	41.14 37.29	23.70 22.43	5.00 5.00	- " 4	38.00 42.94	24.14 21.04	8.00 8.00
สิงหาคม สัปดาห์ที่ 1	45.00	25.00	5.00	กุมภาพันธ์ สัปดาห์ที่ 1	37.14	25.00	8.70
- " 2	45.00	25.00	5.00	- " 2	35.00	27.14	9.00
- " 3	45.00	25.00	5.00	- " 3	37.57	28.29	9.00
- " 4	33.57 42.14	22.43 24.36	5.00 5.00	- " 4	36.57	28.00	9.00
- " 5				- " 5	36.00 36.46	28.00 27.29	10.43 9.23
กันยายน สัปดาห์ที่ 1	35.00	22.00	5.00	มีนาคม สัปดาห์ที่ 1	36.00	28.00	14.00
- " 2	33.57	22.00	5.00	- " 2	36.00	28.00	14.00
- " 3	31.71	21.14	5.00	- " 3	36.00	28.00	13.00
- " 4	30.00	20.00	5.00	- " 4	37.43 36.36	28.00 28.00	9.00 12.50
- " 5	34.29 32.91	20.00 21.23	5.00 5.00				
ตุลาคม สัปดาห์ที่ 1	30.00	20.00	5.00	เมษายน สัปดาห์ที่ 1	40.00	28.00	11.14
- " 2	30.00	20.00	7.00	- " 2	40.00	28.29	11.57
- " 3	30.00	20.00	7.00	- " 3	40.00	30.00	9.00
- " 4	30.00 30.00	20.00 20.00	7.00 6.50	- " 4	40.00 40.00	28.00 28.57	7.57 8.82

ที่มา : ราคาปรับซื้อหน่อไม้ฝรั่งจากเกษตรกรของสหกรณ์การเกษตรหุบกระพงจำกัด

ระหว่าง พฤษภาคม 2527 - เมษายน 2528

ตารางที่ 4.20 ปริมาณผลผลิตและรายได้ต่อไร่ต่อปีของเกษตรกรผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งในโครงการพระราชดำริ

หน่วย : บาท

ระยะเวลา การให้ ผลผลิต	ขนาดเล็ก						ขนาดกลาง						ขนาดใหญ่					
	ผลผลิตต่อไร่-รายได้จากการขาย						ผลผลิตต่อไร่-รายได้จากการขาย						ผลผลิตต่อไร่-รายได้จากการขาย					
	เขต A		เขต B		เขต C		เขต A		เขต B		เขต C		เขต A		เขต B		เขต C	
ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	
ปีที่ 1																		
พฤษภาคม	28.75	1,059.73	18.75	525.00	15.0	105.00	24.0	864.00	20.25	567.00	26.25	183.75	25.5	918.00	19.5	548.00	16.5	116.50
มิถุนายน	28.8	1,014.34	22.2	558.78	20.4	110.16	28.8	1,014.34	25.8	847.08	24.25	130.95	29.4	1,035.47	27.0	877.18	19.8	108.92
กรกฎาคม	35.25	1,314.47	28.25	588.79	23.25	118.25	28.25	987.58	27.0	805.81	27.0	136.00	33.75	1,298.84	20.45	464.21	25.5	127.50
สิงหาคม	39.25	1,854.00	24.25	590.73	20.25	101.25	25.5	1,074.57	29.75	724.71	25.85	128.25	30.85	1,300.9	24.0	584.84	23.25	118.25
กันยายน	43.8	1,434.88	20.25	538.06	21.8	108.00	37.2	1,224.25	34.2	726.07	25.0	125.00	38.0	1,250.58	29.4	824.18	21.8	108.00
ตุลาคม	44.25	1,327.50	24.5	492.00	24.25	157.63	37.0	1,110.00	30.75	815.00	28.8	187.20	48.0	1,440.00	33.0	880.00	27.0	175.50
พฤศจิกายน	48.25	1,387.50	22.4	403.20	20.0	120.00	38.25	1,147.50	30.75	553.50	30.85	183.90	48.25	1,387.50	33.75	807.50	27.0	182.00
ธันวาคม	38.80	1,584.00	20.75	442.18	18.8	141.38	38.4	1,536.00	28.7	588.98	32.2	244.72	35.8	1,432.00	24.8	524.23	28.25	222.30
มกราคม	39.00	1,874.88	22.4	471.30	14.3	114.4	35.0	1,502.90	24.75	520.74	28.8	214.40	30.25	1,298.94	24.0	504.88	28.25	204.00
กุมภาพันธ์	44.25	1,438.38	20.8	582.17	15.25	140.78	38.25	1,394.80	28.25	718.38	24.4	225.21	38.25	1,440.85	31.5	859.84	22.5	207.88
มีนาคม	42.8	1,548.94	19.25	539.00	13.2	185.00	37.8	1,387.14	27.8	772.80	24.0	300.00	40.0	1,454.40	27.8	772.80	21.0	282.50
เมษายน	35.8	1,422.88	18.0	514.28	18.0	178.78	33.75	1,350.00	22.75	649.97	20.8	202.28	33.0	1,320.00	21.75	821.40	17.25	189.40
รวม	487.2	18,859.28	284.7	8,221.47	224.1	1,558.27	400.0	14,552.88	328.55	7,887.81	325.8	2,259.78	430.05	15,537.48	318.35	7,437.70	278.15	1,877.55
รวม	958.0	24,837.00					1,052.15	24,480.08					1,022.55	24,882.88				

เฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด 1,010.23 24,890.08

ตารางที่ 4.20 ปริมาณผลผลิตและรายได้ต่อไร่ต่อปีของเกษตรกรผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งในโครงการพระราชดำริ (ต่อ)

หน่วย : บาท

ระยะเวลา การให้ ผลผลิต	ขนาดเล็ก						ขนาดกลาง						ขนาดใหญ่					
	ผลผลิตต่อไร่-รายได้จากการขาย						ผลผลิตต่อไร่-รายได้จากการขาย						ผลผลิตต่อไร่-รายได้จากการขาย					
	เกรด A		เกรด B		เกรด C		เกรด A		เกรด B		เกรด C		เกรด A		เกรด B		เกรด C	
ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	
ปีที่ 2																		
พฤษภาคม	38.75	1,323.00	23.25	851.00	18.0	128.00	39.0	1,404.00	21.0	588.00	17.25	120.75	38.75	1,323.00	22.5	830.00	20.25	141.75
มิถุนายน	34.2	1,204.52	27.0	877.16	15.0	81.00	41.2	1,451.06	25.8	847.08	21.8	118.84	39.0	1,373.58	28.4	882.11	23.25	125.55
กรกฎาคม	45.25	1,538.21	26.25	588.79	18.75	93.75	42.75	1,594.15	28.8	598.84	21.0	105.00	40.5	1,510.24	28.25	588.79	27.0	135.00
สิงหาคม	42.75	1,801.49	22.25	550.69	19.5	97.50	44.25	1,884.70	27.0	857.72	18.0	90.00	38.25	1,811.88	33.75	822.18	29.75	148.75
กันยายน	44.17	1,453.83	31.2	882.38	20.4	102.00	45.8	1,507.28	24.25	514.83	20.25	101.25	44.2	1,454.82	30.2	845.07	30.8	153.00
ตุลาคม	40.25	1,207.50	24.75	495.00	24.75	180.88	47.75	1,432.50	25.0	530.75	22.0	143.00	47.75	1,432.50	38.25	785.00	32.8	213.20
พฤศจิกายน	49.5	1,485.00	33.25	699.58	27.75	188.50	46.75	1,462.50	24.0	432.00	19.25	115.50	44.5	1,335.00	40.25	724.50	34.25	205.50
ธันวาคม	35.75	1,430.00	27.0	575.37	24.0	182.40	41.8	1,684.00	24.8	524.23	18.0	138.80	38.4	1,458.00	34.2	728.80	29.75	228.10
มกราคม	37.7	1,818.84	30.25	838.48	18.75	150.00	40.0	1,743.38	23.25	489.18	20.5	184.00	30.25	1,298.94	28.2	530.21	24.75	198.00
กุมภาพันธ์	32.25	1,254.59	28.0	701.38	23.25	214.80	44.25	1,436.38	25.0	882.25	20.5	188.22	33.0	1,203.18	23.75	848.14	24.75	228.84
มีนาคม	30.0	1,090.80	24.0	872.00	21.8	270.00	40.0	1,455.48	23.0	844.00	17.75	221.88	32.8	1,192.88	22.4	827.20	23.8	295.00
เมษายน	30.25	1,210.00	20.25	578.54	18.5	162.03	28.0	1,120.00	20.0	571.00	14.25	139.94	28.28	1,131.12	20.25	578.54	20.25	198.88
รวม	458.9	16,817.58	315.45	7,488.33	248.25	1,808.88	501.95	18,558.15	289.5	6,977.86	220.35	1,843.98	451.88	16,484.48	341.4	8,081.80	311.0	2,389.12
รวม	1,022.8	25,912.57					1,011.8	27,179.79					1,104.08	28,825.41				

เฉลี่ยทั้ง ๖ ขนาด 1,048.18 28,872.59

ระยะเวลา	ขนาดเล็ก						ขนาดกลาง						ขนาดใหญ่					
	ผลผลิตต่อไร่-รายได้จากการขาย						ผลผลิตต่อไร่-รายได้จากการขาย						ผลผลิตต่อไร่-รายได้จากการขาย					
	เกรด A		เกรด B		เกรด C		เกรด A		เกรด B		เกรด C		เกรด A		เกรด B		เกรด C	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ปีที่ ๖																		
พฤษภาคม	36.0	1,298.00	24.0	672.00	20.8	144.20	35.75	1,317.75	24.0	672.00	21.0	147.00	39.0	1,404.00	19.5	532.00	25.5	178.5
มิถุนายน	33.0	1,163.39	25.2	632.01	22.25	120.15	33.5	1,162.26	34.8	672.76	16.8	90.72	36.0	1,267.92	27.0	677.15	24.0	126.6
กรกฎาคม	32.25	1,202.60	30.75	669.72	23.25	116.25	33.75	1,256.54	27.75	622.43	19.5	97.50	40.5	1,510.25	36.0	607.46	14.25	71.25
สิงหาคม	30.75	1,295.60	24.75	602.91	23.25	116.25	31.5	1,327.41	21.75	529.63	27.0	135.00	27.75	1,169.36	23.25	566.37	21.0	105.00
กันยายน	26.4	688.62	22.75	462.98	30.0	153.00	26.4	688.62	30.6	649.64	22.7	113.50	27.6	906.32	29.4	624.16	22.6	114.00
ตุลาคม	30.0	900.00	25.5	510.00	24.75	160.68	30.6	916.00	31.5	630.00	22.5	146.25	32.25	987.50	36.0	720.00	32.25	206.63
พฤศจิกายน	33.7	1,011.00	26.25	472.50	22.5	135.00	32.25	967.50	24.75	445.50	29.25	175.50	36.5	1,095.00	30.0	540.00	27.0	162.00
ธันวาคม	23.4	936.00	24.75	527.23	21.0	159.60	25.35	1,014.00	31.2	664.87	25.2	191.52	30.0	1,200.00	22.6	485.87	24.8	166.66
มกราคม	20.5	957.91	20.75	436.56	20.25	162.00	24.0	1,030.56	30.75	646.96	18.75	150.00	30.0	1,266.06	27.75	563.66	20.25	162.00
กุมภาพันธ์	25.5	929.73	22.5	614.03	18.0	166.14	23.6	736.26	26.5	777.77	19.5	179.99	26.25	652.06	25.5	695.90	17.25	156.22
มีนาคม	19.3	701.75	19.8	554.40	19.5	243.75	20.5	745.36	24.0	672.00	19.2	240.00	20.75	754.47	21.6	604.80	16.75	233.75
เมษายน	15.25	610.00	19.5	557.12	15.0	147.30	17.5	700.00	24.75	707.11	16.5	162.03	16.6	672.00	19.25	549.97	14.5	142.36
รวม	326.65	11,693.00	266.5	8,751.46	245.3	1,744.57	334.2	12,046.50	334.35	7,690.93	257.9	1,629.01	363.4	12,941.65	318.05	7,367.56	262.15	1,654.30
รวม	856.45	20,389.05					926.45	21,766.44					943.8	22,183.51				

เฉลี่ยทั้ง 3 ขนาด 909.5 21,446.53

ที่มา : ปริมาณรับซื้อจากเกษตรกรของสหกรณ์การเกษตรหุบกระพงจำกัด

	ปีที่ 1			ปีที่ 2			ปีที่ 3			ปีที่ 4		
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ค่าใช้จ่ายลงทุน												
ก. แปลงเพาะกล้า												
1. ค่าแรง												
1.1 ค่าแรงเตรียมดิน	117.40	110.11	91.04									
1.2 ค่าแรงเพาะเมล็ดพันธุ์	42.05	36.12	29.71									
1.3 ค่าแรงดูแลรักษาแปลงเพาะ	400.89	301.18	238.38									
1.4 ค่าแรงซุกดินยกคันกล้า	85.30	70.79	58.11									
รวม	655.64	517.20	417.24									
2. ค่าวัสดุ												
2.1 ค่าเมล็ดพันธุ์	194.47	191.01	192.48									
2.2 ค่าฟาง	25.00	24.70	20.00									
2.3 ค่าปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืช	132.28	127.33	118.78									
2.4 ค่าน้ำ	200.00	200.00	200.00									
รวม	551.75	543.04	529.26									
ข. แปลงถาวร												
1. ค่าแรง												
1.1 ค่าแรงเตรียมดิน	714.58	811.31	518.47									
1.2 ค่าแรงปลูก	270.38	277.58	199.77									
1.3 ค่าแรงดูแลรักษา(ก่อนให้ผลผลิต)	5441.53	5038.19	4087.54									
1.4 ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์	38.87	38.83	38.29									
รวม	6483.34	5915.71	4824.00									
2. ค่าวัสดุ												
2.1 ค่าปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืช	1,881.73	2,237.84	2,223.41									
2.2 ค่าน้ำ	800.00	800.00	800.00									
2.3 ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ	926.77	918.89	840.78									
รวม	3,590.50	3,956.73	3,864.17									
3. ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรอุปกรณ์	527.22	489.72	341.42									
รวมค่าใช้จ่ายลงทุน	11,788.45	11,402.40	9,878.09									
ค่าใช้จ่ายปีที่ 1 หักจำหน่าย				3,829.48	3,800.80	3,325.38	3,829.48	3,800.80	3,325.38	3,800.80	3,325.38	
ค่าใช้จ่ายประจำ												
ก. แปลงเพาะกล้า												
ข. แปลงถาวร												
1. ค่าแรง												
1.1 ค่าแรงดูแลรักษา (เมื่อให้ผลผลิต)				8,148.28	7,388.38	5,978.44	8,148.28	7,388.38	5,978.44	8,148.28	7,388.38	5,978.44
1.2 ค่าแรงเก็บเกี่ยวและคัดหม่อน				3,885.00	3,888.57	3,885.80	3,885.00	3,888.57	3,885.00	3,888.57	3,885.00	3,888.57
1.3 ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์				55.30	57.84	57.43	55.30	57.84	57.43	55.30	57.84	57.43
รวม				12,088.58	11,041.90	9,801.77	12,088.58	11,041.90	9,801.77	12,088.58	11,041.90	9,801.77
2. ค่าวัสดุ												
2.1 ค่าปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืช				2,108.44	2,888.70	2,702.88	2,108.44	2,888.70	2,702.88	2,108.44	2,888.70	2,702.88
2.2 ค่าน้ำ				1,200.00	1,200.00	1,200.00	1,200.00	1,200.00	1,200.00	1,200.00	1,200.00	1,200.00
2.3 ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ				1,393.18	1,378.34	1,281.14	1,393.18	1,378.34	1,281.14	1,393.18	1,378.34	1,281.14
รวม				4,899.59	5,245.04	5,184.00	4,899.59	5,245.04	5,184.00	4,899.59	5,245.04	5,184.00
3. ค่าดอกเบี้ยเงินกู้				487.23	428.81	281.05	487.23	428.81	281.05	487.23	428.81	281.05
รวม				1,728.53	1,671.65	1,498.82	1,728.53	1,671.65	1,498.82	1,728.53	1,671.65	1,498.82
4. ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรอุปกรณ์				527.22	489.72	341.42	527.22	489.72	341.42	527.22	489.72	341.42
รวมค่าใช้จ่ายประจำ				1,7812.80	1,7185.57	15,308.24	1,7812.80	1,7185.57	15,308.24	1,7812.80	1,7185.57	15,308.24
ต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	2,174.20	2,088.37	1,833.80	2,1742.08	2,088.37	1,833.80	2,1742.08	2,088.37	1,833.80	2,1742.08	2,088.37	1,833.80
รายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	2,4837.00	2,480.48	2,4952.88	25,912.87	27,178.78	28,925.41	25,912.87	27,178.78	28,925.41	25,912.87	27,178.78	28,925.41
กำไร (ขาดทุน) สุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	2,894.92	3,494.09	6,319.08	4,170.49	6,193.42	8,291.61	4,170.49	6,193.42	8,291.61	(1,353.03)	788.04	3,529.81
ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	858.0	1,052.15	1,022.85	1,022.80	1,011.8	1,104.08	858.0	1,052.15	1,022.85	858.0	1,052.15	1,022.85
ต้นทุนต่อถักกรัม	22.74	18.95	18.22	21.28	20.74	18.88	22.74	18.95	18.22	21.28	20.74	18.88
รายได้ต่อถักกรัม	28.77	23.27	24.40	26.34	28.85	24.34	28.77	23.27	24.40	26.34	28.85	24.34
กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อถักกรัม	3.03	3.32	6.18	4.08	8.12	7.81	3.03	3.32	6.18	4.08	8.12	7.81

ตารางที่ 4.22 ความพอใจในราคาที่สหกรณ์การเกษตรหุบกะพงจำกัดกำหนดขึ้น

ความพอใจในราคา ที่สหกรณ์กำหนด	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวมทั้ง 3 ขนาด	
	จำนวน (ฟาร์ม)	ร้อยละ	จำนวน (ฟาร์ม)	ร้อยละ	จำนวน (ฟาร์ม)	ร้อยละ	จำนวน (ฟาร์ม)	ร้อยละ
พอใจ	18	85.71	15	83.33	10	90.91	43	86.00
ไม่พอใจ *	3	14.29	3	16.67	1	9.09	7	14.00
รวม	21	100.00	18	100.00	11	100.00	50	100

* เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่พอใจราคาที่สหกรณ์กำหนด เนื่องจากการเคลื่อนไหวของราคา

ตารางที่ 4.23 ความพอใจในการแบ่งขนาดของหน่อไม้ฝรั่งเป็นเกรด A-B-C

ความพอใจในการ แบ่ง เกรดของสหกรณ์	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวมทั้ง 3 ขนาด	
	จำนวน (ฟาร์ม)	ร้อยละ	จำนวน (ฟาร์ม)	ร้อยละ	จำนวน (ฟาร์ม)	ร้อยละ	จำนวน (ฟาร์ม)	ร้อยละ
พอใจ	15	71.43	14	77.78	8	72.73	37	74.00
ไม่พอใจ *	6	28.57	4	22.22	3	27.27	13	26.00
รวม	21	100.00	18	100.00	11	100.00	50	100

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่พอใจการแบ่งเกรด เนื่องจากไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน ใช้การกะประมาณ

ด้วยตา บางครั้งก็ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ที่ทำการคัด เกรด ว่าพอใจหรือไม่